Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-hээ гарана | № 180 (14291) | 1976 оной августын 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Линда Банзаровна Доржиева Улаан-Үдын авиационно заводой эрхим түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэниинь мүн болоно. Халаанайнгаа даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ. Заводой бэрхэ шэрдэгшэн гэhэн нэрэ солодо хэдэн удаа хүртэhэн. Коммунис ажалай ударник. Арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл соо дүүргэхээр заводой фрезеровщик Т. И. Фёдоровой гаргаhан үүсхэлые дэмжэнэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухар-Шэбэрэй тоhо-сырэн заводто З. Г. Бельская олохон жэлдэ хүдэлжэ байна. Энэ нүхэрнай баян дүй дүршэлтэй, коллектив соогоо хүндэтэй хүн юм. Мүнөө эндээ микробиологоор ажаллана. Тэрэнэй уялгань гэхэдэ, орохон ба гараhан продукциин шанарые шалгаха ёhотой юм. Һаяхан тус заводой гаргадаг «Любительская» гэhэн тоhондо Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэг олгогдоhон тухай үнэмшэлгэ энэ предприятида барюулагдаа. Энэ ехэ амжалтада З. Г. Бельскаятай горитойхон хубита бии.

Галина Алексеевна Галушевская «Электромашина» заводто олон жэл хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоhон хүн. Электродвигательнүүдтэ хэрэгтэй секцинүүдые утаhаар орёожо, халаан бүриингөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ, Өөрын тамгатайгаар продукци гаргана. Табан жэлэйнгээ даабари 4 жэл соо дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ оролсонхой.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ машина, техникые бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхэ

МЯНГАН ГЕКТАР САБШАХАБДИ

Эгээл мүнөө республика доторнай ажалай халуун хаhа — ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа.

Хэнэйшье мэдэhээр, үбhэнэй болон шэмэтэ тэжээлэй хэр зэргэ элбэгээр бэлэдхэгдэhэнhээ адууhа малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго ехэнхидээ дулдыдаха байhаниинь элитэ.

Энээнниие Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд hайн ойлгоно. Тиимэhээ саг соонь hайнаар бэлдээд, эмхитэйгээр үбhэндөө ороhон байгаа.

Байгша ондо колхоз хамта дээрээ 1.000 гектарай ногоо сабшажа абаха юм. Энэ жэлдэ тэндэhээ бүхыдөө 13.500 центнер үбhэ хуряахаар түсэблэнэ.

Мүнөө ажахымнай сабшалан дээрэ үбhэ хуряалгын зургаан звено хүдэлнэ. Тэдэнэй хоёрынь гүйсэд оньhожоруулагдаhан звено. Һүүлэй мэдээнэй ёhоор, 101 гектарай ногоон сабшагдаад, ехэнхи талмайнь үбhэн hүрилэгдөөд байна.

Бэлшэр гэжэ газарта ажалладаг Ж. А. Аяндуевай звено мүнөө 2 hүритэй болонхой. Тэрэшэлэн П. Д. Батомункуевай хүтэлбэрилдэг звено 100 центнер hайн шанартай үбhэ hүрилжэ, колхоз соогоо даб дээрэ түрүүлжэ ябана.

Энэ жэлдэ манай колхоз ехэнхи үбhөө тракторай шарга дээрэ hүрилхэ гэжэ шиидэнхэй. Юуб гэхэдэ, намартаа тэрэниие гүүртэ, фермэнүүдтэ зөөжэ абаашахада hураггүй бэлэн мүртэй байха бшуу.

Колхозой правлени, партком үбhэшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулна. Социалис мүрысөөнэй дүнгынь долоон хоног бүхэндэ согсологдохо юм. Энээндэ илажа гараhан звеногой гэшүүдтэ колхозой правлени, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, тэдэнэй хүндэлэлдэ ажахын түб hууринда Ажалай алдар солын туг үргэгдэхэ. Тиихэдэ эмхи журамтайгаар хүдэлжэ, бүхы тэжээлээ hайн шанартайгаар бэлэдхэhэн звенодо Хүндэлэлэй грамота болон 100 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха байна. Мүн баhа шалгаржа гараhан бригадые даагшада нимэл шан үгтэхэ юм.

Тус ажахы бүхы сабшалангайнгаа үбhэ хүряалгые августын 25 болотор дүүргэхээр шиидэнхэй. Мүнөө нимэ харюусалгатай халуун хаhадань тэдэнэй шефүүд — Элхинн машина заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд болон леспромхозой коллектив горитой туhа хүргэнэ.

В. ДУЛМАЖАПОВ.
колхозой парткомой секретарь.

Силос даража эхилээ

«Восточные Саяны» колхозой механизаторнууд июлиин 25-hаа силос даража эхилбэ. Колхозой уралан парижуулагша Дагба Онгоровичь Малзуровай бүтээhэн комбайнаар обёос болон горох хадана.

Нүхэр Малзуров ороохо хуряадаг СК-4 түхэлэй комбайнниие силос хуряадаг болгон хубилгаа. Тэрэ комбайнаар үдэр бүри 18—20 гектар зелёнко, горох сабшагдана. Ингэжэ ухаалан зохёоhоной ашаар ажалайнгаа бүтээсэ гурба дахин ехэ болгоо. Жэшээлхэдэ, кукуруза хуряадаг комбайн үдэртэ 6 гектар хуряадаг байгаа haa, Малзуровай бүтээhэн комбайн 18—20 гектар хуряадаг байна.

«Восточные Саяны» совхозой механизаторнууд арбан үдэрэй туршада силос дараха түсэбөө дүүргэхээр хараална.

Б. ЯБЖАНОВ.
Түнхэнэй аймаг.

ҺОГООБОРИШЬЕ ҮБҺЭ ҮЛӨӨХЭГҮЙ

Мүнөө Хасууртайн-Адагай нэлэнхы үргэн сабшалан үнгын сэсэг набшаар толотон, үдхэн тунга ногоогоо эбхэрүүлэн долгилуулжа байна.

Дүрбэ-табан жэлэй саана эндэ шэнгэн ногоотой, доболиг газарта бүришье халсагай сабшалан харагдагша hэн. Гурбан жэлэй саада тээ энэ сабшалан hайжаруулхын тула Хасууртайн отделениинхид тусхай оньhожоруулагдаhан звено эмхидхээд, тэрэниие хүтэлбэрилэгшөөр совхозойнгоо үнинэй луговод Михаил Ивановичь Шевченкые томилоо.

Тингэжэ энэ сабшалан эзэтэй боложо, жэлэй ямаршье сагта эндэ ажалай охин замхахаяа болёо бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо звеногойхид сабшалан дээрээ нилээд ехэ ажал хээ. Хэдэн зуун гектарта болдог, бургааhан сэбэрлэгдэжэ, газарынь хахалагдаа, олон жэлэй ногоон таригдаа hэн.

Жэшээнь, гансахан энэ жэлдэ тэндэ 52 гектар шэнэ газар ашаглагдаhан байна. Тэрэшэлэн эндэхи сабшалан дээрэ үбэлдөө-хабартаа 2100 тонно шэбхэ гаргагдаа, 42 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Хабарhаа хойшо бүлүүр станци хүдэлгэжэ, hубаг ханаабааршье уhа урадхуулжа, газараа hайнаар уhалаа.

Һаяхан Михаил Ивановичтай уулзахадамни, зарим сабшалангай гектар бүриhөө 25 үлүүтэй центнер үбhэн гарана гэжэ хэлээ hэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Шевченкын звено үбhөө хуряажа, сүлөө тухагүй хүдэлнэ. Звенодонь 25 хүн ажалладаг.

— Үбhэндөө түлэг ороод байхадамнай, хура бороо түрүүшээр hаатуулаа. Тиимэhээ абаhаар тракторнуудаа табяагүйбди. Эгээл hайн ургасатай газараа гар хажуураар сабшажа, үбhөө бороодо ехэ оруулангүй hэлижэ, урбуулжа байгаад, түргэн хатаажа хуряанабди. Тэрэнэй ашаар hүүлэй наратай үдэрнүүдтэ табан hүри табяабди. Үглөөгүүр эртэ шүүдэр соо ногоогоо хажуураар сабшаад, үдэhөө хойшо үбhөө тармана. хуряанабди. Бүхыдөө 100 гектарай ногоо гараар сабшахабди. Тингэбэлнай, hогооборишье үбhэн хээрэ үлөөгдэнгүй абтаха байна. — гэжэ хоёр үдэрэй саана Михаил Шевченко хөөрэжэ байгаа hэн.

Мүнөө тэдэнэй звено бүхы техникээ табяад, бүри эршэмтэйгээр хүдэлжэ оронхой. Эндэ үбhэ сабшаха косилка, тармуур, баал суглуулха валокушка, үбhэ багсалан уяха, hүрилхэ түхеэрэлгэнүүдтэй юhэн трактор табигданхай. Үбhэ хуряалгын ябаса эрид түргэдхэгдэбэ. Механизаторнууд Леонид, Дементий Маргыновтан, Анатолий Кожевников гэгшэд түрүүшын үдэрhөө үндэр бүтээсэ туйлана.

Бага зэргын хура бороогой ороошье haa, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ зогсоогдохогүй. Бүхы техникээ табижа, сенаж даража эхилхэ юм.

Байгша ондо энэ звено 11 мянган центнер үбhэ хуряажа абаха зорилготой. Тэрэнээ заатагүй үлүүлэн дүүргэхэ, үбhөө hайн шанартайгаар хуряажа, ехэнхинень тракторай шарга дээрэ сомохо байна.

Н ВАХРУШЕВ.
Хорнин аймагай Хүрбын совхозой мелиоратор.

КУБАНИИНХИДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Оронойнмнай тараашад дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана

★ ★

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Кубаниин тараашан ажалшадта зорюулhан бэшэг оронойнмнай колхозууд болон совхозуудта халуунаар дэмжэгдэбэ. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай туйлалтануудаар тэмдэглэхые эрмэлзэхэ зуураа, Воронежско, Полтавска, Ураалай областьнуудай, Чечено - Ингушска АССР-эй хүдөөгэй ажалшад таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ социалис уялгануудые баталан абаба.

Воронеждо болоhон партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ элидхэлшэ, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Игнатов, мүн үгэ хэлэhэн хүнүүд областиин коммунистнуудай, бүхы ажалшадай айхабтар ехэ эдэбхиие тэмдэглээ. Тэдэнэр энэ жэлэй түсэбүүдые болон социалис уялгануудые, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө олониитын дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлhэн байна. Бүри ехээр ороохо таряа үйлэдбэрилэн бэлэдхэхэ гээшэ областной партийна организациин, областиин бүхы ажалшадай тон шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Ороохото ургамалнуудай болон саахарай свёклын талмай үргэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри үнгэргэгдөө. Поли бүхэниие болбосон hайнаар эдлэхын түлөө, научна дурадхалнуудые болон эрхим бэрхэ тараашадай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэл колхоз, совхозуудта дэлгэрбэ. Тараашадай мэргэжэл шадабари, тэдэнэй шэн габьяата ажал шэрүүн хатуу сагай уларилай урдаhаа зүрюулэн табигдана. Элбэг баян ургасаяа богонихон болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэ мүнөө хамаг анхарал хандуулагданхай.

Областиин тараашад арга боломжонуудаа бүхы талаарнь сэгнэжэ үзөөд, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1 миллион 800 мянган тонно ороохо гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ. Энэнь түрүүн абтаhан социалис уялгануудhаа 240 мянган тонноор ехэ болоно.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилэн, механизаторнууд баатарлиг ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тарианай хэбтэhэн, үшөөл ехэ шиигтэй байhан дээрэhээ хуряалгын хүдэлмэриин орёо хүшэр болоошье haa, комбайнернууд техникээ шадамараар хүдэлгэнэ, шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые хэнэ, нарата үдэрэй час бүхэниие хэрэглэнэ. Богучарска районой Богучарска 40-дэхи дивизиин нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд П. П. Майгуров, П. В Дробяскин, Н И Твердохлёбов гэгшэд 1.5—2 үдэрэй нормонуудые дүүргэнэ.

Ороохо таряа бүри ехээр үйлэдбэрилхын хажуугаар областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үлэмжэ ехээр саахарай свёкло үйлэдбэрилэн тушааха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулна. Энэ жэлдэ саахарай свёклын тарилгын талмай 40 мянган гектараар ехэдхэгдээ. Колхозууд болон совхозуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүд ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ Тиигэжэ ургасын гектар бүхэндэ 16 центнер үтэгжүүлгэ оруулагдаhан байха юм. Свёкло тарилгын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр оньhожоруулагдада, тарималнуудай хойноhоо hайнаар харууhалгада тон ехэ анхарал хандуулагданхай.

Областиин свёклошод 200 мянган тонно саахарай свёкло гүрэндэ худалдахые шиидэбэ. Энэнь түсэбhөө нэгэ миллион тонноор ехэ болоно. Энэ уялга амжалтатайгаар дүүргэлтын эшэ үндэhэниинь элбэг баян ургаса мүн болоно. Жэшээнь, Таловска районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой, Панинска районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой болон бусад ажахынуудай тараашад гектар бүриhөө 400—450 центнер саахарай свёкло суглуулха гэhэн уялга абаба

Үрэhэ үйлэдбэрилдэг совхозуудай ажалшад свёклын эрхим шанартай 120 мянган центнер үрэhэ бэлдэхэ гэжэ шиидэбэ. Энэнь гүрэнэй даабариhаа үлэмжэ ехэ болоно.

Наран сэсэг, хартаабха, овощ, мал ажалай бүхы ашаг шэмэ түсэбhөө ехээр гүрэндэ худалдагдаха юм.

Воронежско областиин колхозууд болон совхозууд эрхим шанартай тэжээлээр мал ажалые гүйсэд хангаха гэhэн уялга абаба.

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар абтаха үндэр социалис уялганууд Украинын ССР-эй Полтавска областиин колхозуудай болон совхозуудай, партийна ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Ф Т. Моргун элидхэл хэхэдээ, мүн бусад нүхэдынь үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Центральна Комитедэй зүгhөө, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй зүгhөө хүдөөгэй ажалшад тухай эсэгэ ёhоной саг үргэлжын анхаралай хандуулагдадаг байhые тэмдэглэбэ. Энэ анхарал оролдолгын харюуда областиин ажалшад түрүүн абтаhан социалис уялгануудаа дахин хаража үзөөд, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1 миллион 80 мянган тонно ороохо таряа. 4.500 мянган тонно саахарай свёкло. 105 мянган тонно наран сэсэг, 175 мянган тонно овощ гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ. Энэнь түсэбтэ даабаринуудhаа, мүн түрүүн абтаhан уялгануудhаа үлэмжэ ехэ болоно.

Колхоз, совхозуудай ажалшад хурлалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын хажуугаар ниитын малые тарганаар үбэлжүүлхэ хэрэгтэ бэлэдхэл хэнэ. Мүнөө область дотор 1,6 миллионhоо дээшэ тонно сенаж ба эртын силос дарагдаад байна. Энэнь түсэбhөө 2 дахинhаа үлүү ехэ болоно.

Ураал шадарай тараашад бултадаа кубаниинхидай жэшээ дахаба. Казахай ССР-эй, Уральска областиин хүдөөгэй ажалшад hайн ургаса ургуулжа, тэрэнээ богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын, ороохо тарианай валовой суглуулбари ехэдхэхэ талаар бүхы арга нөөсэнүүдые хэрэглэхын тула хамаг хүсэеэ элсүүлнэ. Арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, областиин колхозууд болон совхозууд 1 миллион 225 мянган тонно ороохо гэхэ гү, али түрүүн абтаhан уялгаhаа 208 мянган тонно ехые гүрэндэ худалдаха гэбэ.

Ороохо таряа, мүн хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад продукци гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула али бүхы хэмжээнүүд абтаха юм гээд партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд та хабаадагшад партиин Ленинскэ Центральна Комитедые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые идуулба.

(ТАСС)

ТАСС Шэнэ hонин

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ГУСАГТАЙ ХАНИ ЁҺООР ХӨӨРЭЛДЭБЭ

Советскэ Союзда ерээд амаржа байhан КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь. ЧССР-эй Президент Г. Гусагтай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев июлиин 30-да хөөрэлдэбэ.

Совет-чехословак бүхы талын хани холбооё саашаданъ хүгжөөлгын асуудалаар нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак hаналаа абалсаба. Тиихэдээ КПСС КПЧ хойрой хоорондохи холбоо барисаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Европодо аюулгүй байдал, хани холбоо хангаха тухай асуудалаар болоhон Зүблөөнэй түгэсхэлэй Акты дүримүүдые бэелүүлгэтэй холбоотой асуудалнуудта хоёр партинуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн анхарал хандуулба Берлиндэ болоhон Конференци дээрэ Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтаараа дэбжүүлhэн зорилгонуудые туйлахын түлөө КПСС болон КПЧ өөhэдhөө дулдыдаха бүхы юумэ хэхэ байhа гээд тэдэнэр баталаа.

Аха дүүгэй хани барисаанай, гүйсэдөөр үгээ ойлголсолгын оршон байдалда хөөрэлдөөн үнгэрөө.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

АРМИИН ГЕНЕРАЛ Д. Ф. УСТИНОВТА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ ГЭҺЭН СЭРЭГЭЙ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Армиин генерал Устинов Дмитрий Федоровичто Советскэ Союзай Маршал гэhэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эн Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной июлиин 30.

Д. Ф. Устинов 1908 ондо Самара хотодо (мүнөө Куйбышев хото) хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэhэн юм. 1927 онhоо КПСС-эй гэшүүн. 1927 ондо профтехhургуули дүүргэhэн, слесареэр хүдэлhэн байна. 1934 ондо сэрэгэй-механическа институт дүүргэhэнэй hүүлээр артиллерийскэ эрдэмшэнжэлгын далайн институдта инженерээр хүдэлөөд, удаань инженер-конструктораар, главна конструкторай орлогшоор, заводой директорээр ажаллаhан байна.

1941—1953 онуудта — арадай комиссар, удаань зэб сэгжэлгын министр. 1944 ондо генерал-полковник гэhэн сэрэгэй нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдоо. 1953—1957 онуудта — СССР-эй оборонно промышленностиин министр. 1957 онhоо 1965 он хүрэтэр — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, удаань нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй ВСНХ-гай түрүүлэгшэ, 1965 онhоо — Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь, тиигээд 1976 оной мартда КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүнээр hунгагдаhан байна. Байгша оной апрельhээ — СССР-эй оборонын министр.

Шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые үйлэдбэрилэн ашаглаха ябадал эмхидхэхэ хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө 1942 ондо нүхэр Устиновта Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоhон, тиигээд 1961 ондо Социалис Ажалай Геройн «Хадуур ба балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар шагнагдаhан байна. Гүрэнэй шангай лауреат.

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХОРИХЫН ТҮЛӨӨ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Хюдалгын зэбсэг хэрэглэлгэ буруушааха недели 1976 оной августын 6-hаа 13 хүрэтэр үнгэргэхэ уряатайгаар уласхоорондын олониитэдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет хандаба. Эндэ ВСМ-эй тарааhан мэдүүлгэ дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: Японой Хиросима, Нагасаки гэжэ городууд дээрэ американ авиациин атомна бомбонуудые хаяhаар 31 жэлэй ойтой тудалдуулан энэ недели үнгэргэгдэхэнь.

Стокгольмско шэнэ уряада гар табиха бүхэдэлхэйн кампаниие улад зон олоороо дэмжэжэ байна. Энэнь буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулхын, тэдэниие хуряахын түлөө бүхы оронуудтахи арадуудай тэмсэлэй амжалта туйлаха байhандань этигэхэ бүхы үндэhэ баримта олгоно гэжэ тус документ дотор хэлэгдэнэ.

Ядерна ба бусад түхэлэй хюдалгын зэбсэгүүдые хорилго Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гол анхаралда хододоо байдаг. Энэ үшар Стокгольмско шэнэ уряагай гол эрилтэнүүдэй нэгэн болоно. Иимэ үг зорилго бэелүүлэгдэбэл, хүн түрэлтэндэ тохёолдожо магад эгээн ехэ аюулые зайсуулха арга боломжо олгохо hэн.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулха гээшэ хүн түрэлтэнэй эгээн шухала зорилго болоно гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет этигэнэ. Тиигэбэл, ядерна ба бусад түхэлэй хюдалгын зэбсэгүүдые хорихо, тэрэшэлэн буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрэ, бүхы дээрэнь хуряахын тула шухала арга боломжо хангаха бэлэй. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгын болюулагдаа haa, шахардуу байдалые сэрэгэй талаар hулаарууглын хэрэг түргэдхэлгэдэ горитой туhа хүргэжэ болохо байгаа. Тиигээгүй haa, шахардуу байдалые политическэ талаарнь hулааруулга бата бэхи болгогдожо шадагдахагүй.

ХУНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХУРТЭХЭДӨӨ...

Хото, хүдөөгэй hонин

Таисия Митюшкина полиграфическа училищи дүүргэhэнэйнгээ удаа Галуута-Нуурай типографида хүдэлдэг. Мүн тиихэдэ полиграфистнуудай Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, республикын типографинуудай барлан хэблэгшэдэй дунда эрхимүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог байха.

Мэнэ hаяхан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй, полиграфиин, номой худалдаа наймаанай хэрэг эрхилдэг гүрэнэй комитедэй болон культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай шиидхэбэреэр полиграфистнуудай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ шалгарhанайнгаа түлөө Т. К. Митюшкина «Эрхим хэблэгшэ» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүн социалис мүрысөөндэ илагшын Хүндэлэлэй диплом, тэрээндэ тусгаар нэрлэгдэhэн алталмал час үгтөө.

Ц БАЛДАНОВ.
Сэлэнгын аймаг.

МҮНӨӨДЭР—ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ҮДЭР

ОРОЛДОСЫН ЗЭРГЭЭР

Түмэр замаар ашаа зөөлгын хэмжэзэ 22 тухай процентээр, ажалай бүтээсые 18—20 процентээр дээшэлүүлхэ гээд партиин XXV съездын шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Энэ хараа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оронойманай түмэр замшад, тэрэ тоодо манай Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд ехэхэн ажал хүдэлмэри хэхэ болоно бшуу даа. Локомотивуудые түргэнөөр, һаадгүйгөөр ябуулжа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр шэрэхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ, шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ бологдоно. Манай депогой коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ электровозуудаар ашаа шэрэнэ. Машинистнүүдэй дуршэлэйнь багаһаа боложо түрүүшээр локомотивуудые сүүдхэдээ 670 километртэ ябуулдаг һэмди. Хайшан гээд локомотивуудые түргэнөөр ябуулха гээшэб? Энээн тушаа локомотивна депогой машинистнүүл, түмэр замай станцинуудай дежурнанууд, диспетчернүүд нилээд бодомжолжо үзэһэн юм. Хамтын хүсөөр сүүдхэдээ локомотивуудые 1000 километртэ ябуулха арга боломжо бии гэжэ элирүүлэгдээ бэлэй.

Локомотивуудые сүүдхэдээ 1000 километр ябуулха мүрысөөндэ машинистнүүд, станциин дежурнанууд, диспетчернүүд хам оролсоо һэн. Залуу машинист Виктор Дунаев эгээл түрүүлэн мянганай богоһо дабаба. Ямар аргаар энэ амжалта туйлагдаа гээшэб? Виктор Дунаевай дүй дуршэлые олоной дунда тарааха хүсэлэнтэйгөөр тусгаар хуудаһа гаргаа бэлэйбди. Виктор Дунаев Улаан-Үдын түмэр замай техникум дүүргэһэн хүн юм. Локомотивуудые ябуулха онол аргануудые һайса шудалһан. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг.

Виктор Дунаевай дүй дуршэлтэй танилсаад байхадаа, машинистнүүд 3 мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дуршэлдэ шухала гэжэ ойлгогдоо бэлэй.

Депогой машинистнүүд сүлөө сагтаа тусгаар хэшээлнүүдтэ ябажа, локомотивуудые жолоодохо онол арга, электротехникэ, аюулгүйе сахиха дүримүүдые шудалжа эхилээ һэн. Юһэдэхи табан жэлэй туршада 300-аад машинистнүүд, машинистнүүдэй туһалагшад мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ. Эдэ машинистнүүд поезднуудые түргэнөөр ябуулдаг болоо. 1975 ондо депогоймнай олонхи бригаданууд локомотивуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ ябуулдаг болоод байгаа һэн. Тиигэжэ бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй даабари 4 һараар урид дүүргэсэн бэлэйбди. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхилхэдэ, депогоймнай зарим бригаданууд локомотивуудые сүүдхэдээ 1050—1080 километртэ ябуулдаг болоод байба.

Манай локомотивна депогой хүдэлмэришэд, түмэр замай станцинуудай дежурнануудтай, диспетчернүүдтэй нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлөө һаа, бүришье ехэ ажал хэхэ арга боломжотой. Жэлэй эхинһээ локомотивна бриганууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө социалис уялга — путёвконуудые абажа, харгыда гарадаг болобо. Поездые һаадгүйгөөр ябуулха тухайгаа станциин диспетчернүүд, локомотивна бригаданууд энэ путёвко дээрэ гар табидаг. Жэлэй эхинһээ социалис уялгын путёвкотойгоор олон поезднууд ябуулагдаа.

Партиин XXV съездын хараалһан түсэб бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оронойманай түмэр замшад ехэ шангаар хүдэлнэ. Шэнэ онол арга хэрэглэжэ, бага гаргашатайгаар ехэ ашаа шэрэхын түлөө тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, түмэр замай Горькиин отделениин машинистнүүд шанарай тэмдэгтэйгээр поезднуудые ябуулха гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэй. Манай локомотивна депогой машинистнүүд энэ үүсхэлыень һайшаан дэмжэжэ, жэлэй эхинһээ олон поезднуудые шанарай тэмдэгтэйгээр ябуулаа.

Шанарай тэмдэгтэйгээр поезднуудые ябуулхань тон ехэ удха шанартай. Вагонуудта дүүрэн ашаан тээгдэхэ ёһотой. Ашаанай поезднууд харгыдаа ехээр һаатангүй ябуулагдаха болоно. Депогоймнай бэрхэ машинистнүүд А. Я. Емцев, М. С. Лазаренко гэгшэд сүүдхэдээ локомотивуудые мянганһаа дээшэ километртэ ябуулна. Эдэ машинистнүүд олон поезднуудые шанарай тэмдэгтэйгээр ябуулһан байна.

Шэнэ онол арга хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэн дээрэһээ коллективнай энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо ашаа шэрэлгые 10 процентээр дээшэлүүлжэ, локомотивуудые 11 процент түргэнөөр ябуулдаг болоо. Тиигэжэ 130 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа һэн. СССР-эй Зам харилсаанай министерство, профсоюзай ЦК энэ туйлалтыемнай үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулаа бэлэй. Коллективнай хоёрдохи квартал соо мүн лэ шангаар хүдэлөө. Ашаа шэрэлгые 7,5 процентээр дээшэлүүлжэ, локомотивуудые 8,6 процент түргэнөөр ябуулдаг болообди. 3,6 мянган киловатт-час электрын галай элшэ хүсэ, 144 тонно шэнгэн түлишэ арьбалаа һэмди.

Уралан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын 201 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 96,5 мянган түхэриг алмаһан байнабди. Хоёрдохи кварталай дүнгөөр СССР-эй Зам харилсаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэбди.

Локомотивуудые заһабарилдаг цехүүдэй коллективүүд ехэ ашаа шэрэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Урдань заһабариһаа гараһан электровозууд 11 мянган километртэ ябуулагдаад, дахяад заһабарида табигдадаг һэн. Мүнөө заһабариһаа гараһан электровозууд 15 мянган километртэ ябуулагдана. Локомотивууд һайн шанартайгаар заһабарилагдажа, удаан саг соо ашаглагдажа, ехэ ашаан шэрэгдэнэ ха юм.

Мүнөө цехүүдэй, мастерска участогуудай коллективүүд, хүдэлмэришэн бүхэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, хаба шадалаа гаргана. Депогоймнай машинистнүүд, машинистнүүдэй туһалагшад хубиин уялга абадаг юм. Тэдэнэр «Минии табан жэл» гэһэн дэбтэртэй. Хэһэн ажал, хэрэг тухайнь, ниитын хэрэгтэ ямараар хабаадалсанаб гэхэ мэтэ энэ дэбтэр соо сүм бэшэгдэдэг. Һарын дүүрэхэдэ, хүдэлмэришэд өөһэдөө һуужа, хэһэн ажалайнгаа дүн гаргадаг. Һайнаар хүдэлһэн, эрхим шанартайгаар продукци гаргаһан, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүдэлмэришэд түрүү һуури эзэлжэ, мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг. Июниин дүнгөөр электромашина, локомотивуудые заһабарилдаг цехүүдэй коллективүүд түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугуудые мүнгэн шантайгаар абаһан байна.

Үдэр хоногой ошохо тума мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Түмэр замшадай заншалта һайндэрые ажалай амжалтатайгаар угтажа байхадаа, ашаг үрын, хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ үшөөл һайнаар хүдэлхэбди гэжэ түмэр замшадай үмэнэһөө хэлэхэ дуран хүрэнэ.

А. ШЕЛКОВНИКОВ,
Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой парткомой секретариин орлогшо.

Электровозуудые сүүдхэдээ 1.000 километртэ ябуулжа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр шэрэхэ гэһэн мүрысөөндэ Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистнүүд оролсоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Үдэр хоногой ошохо тума мянгатанай тоо олошорно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **мянганай богоһо алхаһан бэрхэ машинистнүүд (зүүн гарһаа) П. П. Сиротин, В. В. Мироненко, Г. И. Помазкин, Д. С. Панфилов, В. Д. Ивченко, Б. Ч. Халитов гэгшэд ашаатай локомотивуудые жолоодожо холын харгыда зорихонь.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

МУРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАГШЫН УГЭ

АЖАЛАЙМ «НЮУСА»

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай дүүрээд байһан тэрэ үеын хүшэр сагһаа эхилээд, мүнөө хүрэтэр лэ һаалишанаар хүдэлнэб.

Энэ үе соо һаалишад, малшадай ажалда ехэхэн хубилалта болоо ааб даа. Хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ һураггүй хүнгэн болоо, хүдэлхэдэшье урматай, һайнаар ажаллабал, олохо олзо омог, салин хүлһэн ехэ болоо ха юм даа.

Саашадаа һаалишадай ажал бүри һайн болохо. Энэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Жэшээнь, манай Таһархайн фермэдэ 400 малай ехэ байрын тусхай комплекс баригдажа байна. Эндэ ехэнхи ажал оньһон машинын хүсөөр хэгдэхэ юм. Тус барилга мүнөө жэл ашаглалгада үгтэхэ ёһотой.

Өөрынгөө ажал, үрэ дүн тухай тобшоор хэлэбэл, иимэ байна. Би 1970 ондо юһэдэхи табан жэлэй урда үнеэн бүриһөө 2000 килограммай дабаа түрүүшынхеэ гаталаа һэм. Тэрээнһээ хойшо малайм һү шэмэ дээшэлжэл байна. 1973 ондо үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һү һаагааб.

Нэн түрүүн манай кукурузашад, куузикушадай оролдолгын ашаар үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэдэг боложо, һү һаали эрид дээшэлээ. Мүн баһа мал харууһалха зоотехниин эрдэмэй заабари наринаар сахиха гэжэ оролдоно гээшэбди. Жэшээнь, үнеэдэй рациондо элдэб зүйлэй, шэмэтэй, һайн шанартай тэжээл элбэг байбал, һүн ехэ һаагдадаг. Тиимэ тэжээл илангаяа үбэлжэлгын үедэ ехээр үгтэдэг болоо. Малай тэжээл бэлэдхэхэ, буйлуулха технологи һайжараа. Һая тугаллаһа гунжад, үнинэйшье һаагдажа байһан үнеэдтэ һайнаар буйлуулһан, шэмэтэй тэжээл садатарнь эдюулээд, хүхэ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаажа, нидхэржэ байгаад, үдэр бүри 3—4 дахин һаагаад байхадал, ехэ һүн гарадаг. Энээнние манай дүй дуршэл харуулна.

Үшөө юуб гэхэдэ, зунай бэлшээриин үедэ һаалиин малай харууһа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулнабди. Һаалиин малые һүниндөө бэлшээхэ гээшэ тон шухала. Юуб гэхэдэ, үдэрэй халуунда, һоно, батаганаанда үнеэд хэдэгэнээрхэжэ, бүхэли үдэр соогоо һайнаар бэлшэдэггүй ха юм. Эндэ адуулагшадай оролдолго шадабариһаа бүхы юумэн дулдыдадаг.

Үнеэн бүхэнһөө жэл бүри түл абахын тула саг соонь үрэжүүлхэ хэрэгтэй ааб даа. Нэгэшье үнеэ һубайруулаагүйл һаа, һү ехээр абахаха юмши. Тиимэһээ малай искусственна үрэжүүлгэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай хэрэг.

Гадна хүгшэрһэн үнеэдые саг соонь һайн гунжадаар һэлгэжэ, тэдэнние тугаллахаһаань урда һайнаар бэлдэхэ, һайн үнеэн болгохо хэрэгтэ бидэ онсо анхаралаа хандуулнабди. Би өөрынгөө бүлэгые ходо шэнэлжэ, түрүүшынхеэ тугаллаха хоёр гурбан эмэ хашарагуудые жэл бүри шэлэжэ абанаб. Түрүүшынхеэ тугаллаха гунжые хайшан гэжэ үнеэн болгохоор бэлдэхэб, тугаллаһананнь һүүлдэ хайшан гэжэ һаахаб гэжэ һаалишадай олонхинь өөрынгөө дүй дуршэлһөө мэдэдэг. Шэнэ түрэхэ гунжадые ёһотой һайн үнеэд болгохын тула түрүүшынь жэлнүүдһээ эхилээд хоёр-гурба тугаллатарнь һайнаар оролдожо харууһалха хэрэгтэй болодог.

Мүнөө би наһатай боложо ябанаб. Гар, хүлниишье үбдэнэ даа. Тиимэһээ 16 үнеэдые һаанаб. Тэдэмни булта жэл бүри туталладаг. Сүүдхэ бүхэндэ тэдээнһээ мүнөө 140—150 килограмм һү һаанаб.

Искусственна аргаар үнеэдээ үрэжүүлдэг болоһоной ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ һаалиин малай үүлтэр эли бодо һайжараа, ашаг шэмэнь нилээд дээшэлээ. Түрүүшынхеэ тугаллаһан залуу үнеэд нэгэдэхи жэлдээ тус бүридөө сүүдхын 7—9 килограмм, хоёрдохи, гурбадахи жэлнүүдтээ 19—13 килограмм һү үгэнэ.

Мал бүхэн өөрын онсо илгаатай байдаг. Үхэр гээд лэ булта адли бэшэ. Һаалишан бүхэн энээнние табан хургандаал адли мэдэхэ ёһотой. Минии бүлэгтэ 16 үнеэн бии гэжэ хэлээ һэм. Тэдэнэймни олонхинь зан абаряараа бэе бэеһээнь илгардаг. Хаа нашье байхадаа (бэлшээри дээрэшье, фермэдээшье), гайхалтай номгон үнеэд бии. Тэрэниие яаралгүй һуужа, һуень доло һаахаш. Энээнэй хажуугаар ехэ дошхон үнеэд байха. Одоол тэдэниие һаахадаа, эсэхэш даа. Бүхы бэеэрээ хүсэлжэ һаахаш, али болохоор аргадахаш, эльбэхэш, зөөлэнөөр хандахаш. Тиигэхэдэшнил һүеэ хуу табиха. Энээн дээрэһээ үнеэ һааха хэрэгтэ бэлиг шадабари, тэсэбэри ехэ хэрэгтэй гэжэ һанагшаб.

Жэл соо үнеэнһээ ехэ һү һааха гэбэл, тэдэниие саг соонь шэргээхэ хэрэгтэй. Зоотехник болон техник-үрэжүүлэгшын заабаряар үнеэдээ тугаллахаһаань урид 1,5—2 һара урид шэргээнэб. Энээнэй ашаар минии абаһан тугал гээлтэ хоролтодо ородоггүй.

Зунай бэлшээриин үедэл ехэ һү һааха аргатай гэлсэдэг ааб даа. Теэд эгээл энэ үедэ бидэ ехэ һү һааха арга гүйбди гэжэ хэлэхэ байнаб. Ушарынь юуб гэхэдэ, манай фермын бүхы мал Амар-Гол гэжэ нэгэ байратай газарта зуһадаг юм. Ой модон соо малнай бэлшэнэ. Малай бэлшээри дээрэшье, фермэдээшье байхадань, һоно, илааһад малда амар заяа үзүүлнэгүй. Үнеэд олоороо гүүртэ болоод ябахадаа, һайнаар эдеэлнэгүй, һү багаар [...]

Манай зуһалангай ба[...] дүтэ нэмэлтэ тэжээл [...] жэ эдюулхээр зелёнко [...]данагүй.

Эдэ бүгэдэ дутагда[...]дые хаража, колхозой [...] лени зунай бэлшээриин [...] Таһархайда һү һаалиин [...] гүүртэ бии болгохо, [...] руулагдамал бэлшээри [...] хидхэхэ талаар яһала [...] шиидхэбэри абаа юм. [...] ниие бэелүүлхэ хэ[...] даа, тэрэгүйдэ аргагүй [...] гэбэл, зундаашье сагаан [...] дэлбэрүүлхэбди.

Зундаа һү хүйтэн га[...] байлгаха, хүргэхэ ас[...] манда анхарал бага [...] дана. Бага тоһолигтой, [...] гэн, ёһоор шүүгдээгүй, [...] шалангир һү тушааһан [...] рэһээ гарзатанабди. Т[...] заводто заримдаа сор[...] бэшэ һүн тушаагдана. [...] шье бид[...] Таһархайн һ[...] шад һүнэйнгөө шанарые [...] жаруулхын тула яһала [...] донобди. Колхозоынгоо [...] фермэнүүдэй коллек[...] тэ орходоо нэгэ бага [...] шанартай һү тушааһа[...]

Манай фермэдэ ол[...] лэй туршада Ошор Ло[...] вич Хусаев техник [...] лэгшээр ажаллана. [...] рин, харюусалгатай а[...] тэрэ дууһан шудалһа[...] Ошор Лопсонович һаа[...] болон малшадтаяа ходо [...] та холбоотой байжа, [...] жүүлэгдэхэ үнеэдые [...] соонь элирүүлдэг. Мүн [...] дэй хэзээ үрэжү[...] тусхай дэбтэр соогоо [...] нэ. Ушар иимэһээ [...] бүхэн хэзээ тугаллахаб [...] хуу урид мэдээд ябадаг.

Гушаад жэлэй [...] һуража, ойлгожо абаһан [...] дуршэлөө фермынгэ[...] һаалишадта дамжуулжа [...]хэ гэжэ оролдодогби. [...] гэжэ басагамни намта[...] сугтаа дүрбэн жэлэй т[...]да үнеэдые һаана Минин [...]ри Сэсэг Пархa[...] залуу һаалишан, Валя [...] харанова ба бусад [...] шуул муу бэшээр а[...]жа байнхай. Тэдэнэр н[...] зүбшөөл абадаг, эл[...] асуудал һурадаг юм. [...] шадал соогоо мэдэхээ [...]жэ, заажа үгэхэ, хар[...] гэжэ оролдодогби.

Байгша оной эхиндэ [...] гэргэгдэһэн аймаган [...]шадай слёдто хабаада[...] даа, арбадахи табан ж[...] түрүүшын жэлдэ үнеэ[...] хэнһөө 2800 килограмм [...] һааха гэһэн уялга абаа һ[...] Үнгэрэгшэ зургаан [...] рын туршада 1704 ки[...] грамм һү үнеэн [...] һөө һаагаад байнаб. Ур[...] абаһан уялгаяа шэнээр [...]на үзөөд, үнеэн бүриһ[...] 3000 килограмм һү һааха [...]нэ уялга абанхайб. Хэ[...] үгэдөө хүрэхын тула [...] үлэһэн үе соо бүхы хүс[...] далаа элсүүлэн ажаллаха [...]лоноб.

Д. ДАРБАЛАЕВА,
Түнхэнэй аймаган «Восточные Саяны» колхозой Таһархайн фермын һаалишан.

ЭЗЭН

Ким Николаевич Дамбуев хамагһаа эртэ ажалдаа ерэжэ, цех соогуураа эзэн ёһоор алхална. Заһабарилагдажа, ногоохон шэрээр шэрдэгдэһэн вагонууд сэрэгшэдтэл адляар жэрылдэнэ. Тээ саанахана хуа үнгэтэй хэдэн вагонууд ээлжээгээ хүлеэн байна. «Эдэ вагонууд мүнөөдэртөө шэрдэгдэхэ ёһотой. Тэрэгүйгөөр июлиин түсэб дүүргэхэнь бэрхэтэй болоод байна бшуу даа. Шэрдэгшэдэй бригадирнууд Мария Намсараевна Тодоева. Надежда Васильевна Аляшкина гэгшэдтэй хөөрэлдэхэ хэрэгтэй», — гэжэ Ким Николаевич Дамбуев бодомжолон, аалиханаар хөөрэнэ. Үсэгэлдэр хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд яһала һайнаар хүдэлөө юм байна. Аяар гурбан вагон шэрдэһэн байна бшуу. Мүнөөдэртөө дүрбэн вагон шэрдээ һаа, ехэл һайн бэлэй гэһэн бодол Ким Николаевичай толгойһоо һаланагүй.

Вагонууд, вагонууд. Хайшаашье эрьехэдэнь, вагонууд, вагондо хэрэгтэй детальнууд. Һаяшаг тодхогдоһон вагон шэрдэхэ түхеэрэлгэнүүдэй хажуугаар Ким Николаевич ехэ эрьелдэнэ. Энэ түхеэрэлгые хэрэглэжэ эхилһээр шэрдэгшэдэй ажал хэды хүнгэдхэгдэбэ гээшэб? Арбаад хүдэлмэришэд энэ ажалһаа сүлөөлэгдөө бшуу. Энэ түхеэрэлгые тодхохо хэрэгтэ Ким Николаевич хубитаяа оруулалсаа һэн.

Дунда зэргын бэетэй, табяад наһанай хүн яаралгүйхэн алхална. Хүдэлмэришэдэй участогуудаар ябажа харана. Ким Николаевич Дамбуев энэ цех соо гушаад шахуу жэл хүдэлнэ. Ажабайдалайнгаа намтарые юрын слесарьһаа эхилээ бэлэй. Вагонуудта хэрэгтэй элдэб зүйлэй детальнуудые яһалал олоор бүтээһэн байха. Оролдосотой бэрхээр хүдэлдэг залуу хүбүүе бригадираар, удаань мастераар дэбжүүлээ бэлэй. Үдэшэндөө Улаан-Үдын түмэр замай техникумдэ һуража, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлээ бэлэй.

Һүүлэй арбаад жэл соо локомотив-вагон заһабарилгын заводой вагон хабсаралгын цехэй начальнигаар хүдэлнэ. Цехтэнь 300-аад хүдэлмэришэн хүдэлдэг юм.

Тус цехэй коллектив һайн шанартайгаар, ехээр продукци гаргахын тула оролдосо шадабаряа гаргадаг. Ким Николаевич Дамбуев цехэйнгээ хүдэлмэришэдтэ зүбшөөл заабари хэлэжэ, шадаха зэргээрээ туһалдаг юм.

Һаяшаг Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан слесарь Дамба-Нима Самбуев, Мария Тодоева гэгшэд тухай эжэлүүдгүй шэбшэнэ. «Ажалшал зон даа. Иимэ урагшаа һанаатай хүдэлмэришэдэй олон һаань, хэды һайн бэлэй» — гэжэ шэбшэһээр тэрэ таһалгадаа оробо. Эндэ абяа шэмээ үгы. Цех соо ажалай түлэг дундаа хүүежэ байхадашье, эндэ нимэрхүү шэмээгүй байдаг. Ким Николаевич Дамбуев эндэ үни һууха дурагүй юм. Бүхэли үдэрөө цех соогуураа ябажа үнгэргэдэг. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, дутуу дунда юумэеэ усадхаха хэрэгтэнь хүдэлмэришэдтөө туһалдаг.

Ким Николаевич Дамбуев таһагта ороһоор лэ телефонойнгоо трубка үргэжэ:

— Мария Тодоева, Надежда Аляшкина гэгшэдые намда эльгээгыт, — гээд хэндэшьеб хандаба.

Уданшьегүй хүдэлмэришэн эхэнэрнүүд Ким Николаевичай таһалгада ерэжэ, халаанай туршада хэхэ ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэбэ.

— Танай ажалһаа ехэ юумэ дулдыдаха. Мүнөөдэр һайнаар хүдэлөө һаатнай, июль һарынгаа даабари бүхы коллективээрээ үлүүлэн дүүргэхэбди, — гэжэ хэлэбэ. Ким Николаевич Дамбуев хүдэлмэришэдтэйгөө нигэжэ үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг, һайн һайхан заншалтай. Тэрэнэй хараал табижа, сухалдажа байхысынь хэзээшье харахагүйт. Юрын хүдэлмэришэнһөө цехэй начальник хүрэтэрөө ургаһан Ким Николаевич Дамбуев ажалша зонтой үгээ ойлголсожо шададаг.

Цехэйнь коллектив соо ажалай журам эбдэдэг, муугаар хүдэлдэг хүдэлмэришэд үгы юм. 260 хүдэлмэришэдынь коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн. 15 бригадануудай коллективүүд коммунис ажалай нэрэ зүүжэ ябадаг. Эдэнэр вагонуудые һайн шанартайгаар заһабарилжа, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 2 вагон заһабарилжа, 32 мянган түхэригэй продукци гаргаа. Вагонно комбинадай цехүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан туг абаа бэлэй.

Вагон хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэн дээрэһээл энэ бүхы амжалтануудые туйлаа. Эндэ цехэй начальник Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан, «СССР-эй хүндэтэ түмэр замшан» гэһэн нэрэ солотой Ким Николаевич Дамбуевайшье хубита ехэ.

Ким Николаевич Дамбуевай хүтэлбэрилдэг цехэй коллектив июль һара соо вагонуудые заһабарилха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Эдэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: вагон хабсаралгын цехэй бригадир Д-Н. Н. Самбуев.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ЭРХИМҮҮДТЭ—ШАН

Нютагай мэдэлэй предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1976 оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной Соведэй Президиум хаража үзэбэ.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзуудай областной Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шангуудтайгаар, үнэмшэлгэтэйнгөөр иимэ коллективүүдтэ барюулха:

Продукци худалдаха түсэбөө 100,2 процент, ажалай бүтээсын — 100 процент, модо һуулгаха ба тарилгын — 102,2 процент, модоной үрэһэ бэлэдхэлгын — 109,2 процент, ашаг олзын — 100 процент дүүргэһэн Буряадай АССР-эй Ой модоной министерствын **Хоринин оньһожоруулагдамал лесхоздо** (директорынь В. М. Александров, партийна организациин секретарь З. Л. Корнакова).

Гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө 104 процент, ажалай бүтээсын — 114,3 процент, ашаг олзын — 128,8 процент дүүргэһэн Буряадай АССР-эй Түлишын промышленностиин управлениин **Еловско леспромхозой** коллективтэ (директорынь В. В. Пруидзе, партийна организациин секретарь Е. М. Машков).

Продукци гаргажа гүрэндэ худалдаха түсэбөө 106,2 процент, ажалай бүтээсын — 107,8 процент, ашаг олзын — 104,1 процент дүүргэһэн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй, полиграфиин ба номой наймаанай управлениин **Прибайкалиин аймагай типографиин** коллективтэ (директорынь А. П. Бородин, партийна организациин секретарь М. А. Гурецкая).

Мүнгэ суглуулха түсэбөө 115 процент, кино табилгын — 122,2 процент дүүргэһэн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин **Ахын аймагай киносетиин** коллективтэ (директорынь В. Ж. Хандаков, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Л. М. Ванеева).

Продукци гаргаха түсэбөө 103,5 процент, ажалай бүтээсын — 102,9 процент, ашаг олзын — 104,8 процент дүүргэһэн **Захаминай пивын заводой** коллективтэ (директорынь Янькова, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Шелкунова).

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэлжэ хангаха түсэбые 105 процент, ажалай бүтээсын — 101,8 процент, ашаг олзын — 100,3 процент дүүргэһэн Буряадай АССР-эй Ажалшадай эрилтэ хангадаг министерствын гутал оёхо, заһаха үйлэдбэриин нэгэдэлэй **«Труд» коллективтэ** (директорынь М. А. Выдрин, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Г. В. Николаева).

Социалис мүрысөөндэ хоёрдохи классна һуури эзэлһэн коллективүүдтэ мүнгэн шан үнэмшэлгэтэйгөөр барюулха:

Баргажанай-Адагай оньһожоруулагдамал лесхоздо, Сэлэнгын леспромхозой коллективтэ, Хурамхаанай аймагай типографида, Баргажанай аймагай киносетьдэ, унда гаргадаг Улаан-Үдын заводто, Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын управлениин автотранспортна предприятиин коллективтэ.

Социалис мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлһэн гортопто (директорынь М. А. Нехланов, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Ю. Г. Апсалямов) мүнгэн шан үгэхэ.

Загарайн, Баргажанай, Хоринин аймагуудай, Бабушкин хотын типографинуудай, Хойто-Байгалай, Захааминай, Хоринин, Баунтын, Яруунын аймагуудай киносетиин ажалые һайн гэжэ онсо тэмдэглэхэ.

ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Николай Михайлович, Зоя Алексеевна Бельскитэн Сэлэнгын модоной баазада хүдэлдэг юм. Нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон энэ бүлэ даажа байһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, амжалта түгэс ажалаараа олоной дундаһаа ходо шалгаржа ябадаг.

Николай Михайлович — баазынгаа главна инженерэй орлогшоор ажаллана. 1974 ондо Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргээ. Урда тээнь электригээр хүдэлдэг байһан юм. Комсомолой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһан тула Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын комсомолой штабай начальнигаар жэл үлүүтэй саг соо ажаллаһан байгаа. Мүнөө Сэлэнгын модоной баазада хүдэлхэдөөшье, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Профсоюзай комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор дэмы һунгагдаагүй ааб даа. Гадна дүй дуршэл ехэтэй пропагандист гээд Николай Михайлович алдаршадаг. Тэрэнэй уншаһан лекцинүүдшье олоной онсо анхарал татажа, хүдэлмэришэд нүхэр Бельскиие хүлеэжэ ядан угтадаг байха юм.

Инженер Н. М. Бельский үйлэдбэриин тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Прибайкалиин аймаг.

Сахалин олтрог дээрэхи С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой загаһашад түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые Агуу ехэ Октябриин 60 жэлэй ой болотор дүүргэхэбди гэжэ уялга абаад, амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **С. М. Кировэй нэрэмжэтэ загаһа агнадаг суднанууд далайда гараад ябана.**

ТАСС-ай фотохронико.

ТОСХОНОО БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОНОБДИ

Үн тайгын дунда Майск оршодог. Энэ тосхон ...ан мүрэнэй эхиндэхи ...нгын тужын модо ...дадаг Хурамхаанай лес...хозой түбэй бууса мүн. ... ондо леспромхоз бай...лсажа эхилһэн эндэхи ...лмэришэд өөһэдөө түрүү... барилгашад болоно. ...үнн тосхоной һуури та...вахалһан түүхэтэй. ...нөө леспромхоз айма... томо предприятинуу... ...нэгэн болонхой. Тус ...ктив жэлдээ 400 мян... кубометр модо бэлэдхэ... Майск тосхоной түхэл ... жэл ерэхэ бүри бол... түхэлтэй болоно. Эндэ ...дэй хоёр саад. дунда ...ли. хүгжэмэй һургуу... ...лой хоёр дабхар ор... библиотекэ, больница, ... ажалшадай ажаһуу... хэрэглэмжэ хангадаг комбинат, зургаан магазин хүдэлнэ.

Арбадахи табан жэлдэ модо бэлэдхэгшэдэй тосхон бүри үргэдхэгдэхэ. Тосхоной шэнэ барилгануудта ехэ мүнгэн һомологдонхой. Эндэхи үйлсэнүүд хайр болон асфальт хушалтануудтай болгогдожо байнхай. Баргажанай барилга-хабсаралгын управлениин хүдэлмэришэд эндэ ехэ ажал бүтээхэ юм. Тэдэнэр тосхоной бүхы гэрнүүдтэ уһанай сорго татаха хүдэлмэри ябуулна. Зүгөөр, энэ хүдэлмэри мүнөө удаанаар ябуулагдана, олон үйлсэнүүдээр уһанай соргонууд үшөө табигдаагүй байһаар. Ушарынь эдэ хүдэлмэридэ СМУ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые болон техникэ үсөөнөөр табина. Канализацисүм түгэсхэхын тула тосхоной хэрэглэһэн уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэ дары бүтээхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, тус түхеэрэлгэ бүтээхээр табигдаһан 89 мянган түхэригэй оройдоол 6 мянган түхэригынь ашаглагдаад байна. Ушарынь: тус барилгада хүдэлмэришэд олоор дуталдана. Канализациин бүлүүр станциин барилга эхилэгдээгүй. Баргажанай СМУ-гай хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэрнүүдые түргэдхэхын тула зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

1977 ондо центральна котельнэ ашаглалгада оруулагдаха юм. Тиин тосхоной ехэхэн хуби ууралаар дулаасуулагдадаг болохо. Эгээ түрүүн һургуули. хүүгэдэй саад. больница. магазинуудта халуун уһан татагдаха байна.

Хүдэлмэришэдэй сүлөө сагаа аша туһатайгаар үнгэргэхын, бэе махабадаа хүгжөөхын, эрдэмээ дээшэлүүлхын тула тамаралгын бассейнтэй спортивна зал, уншалгын залтай библиотекэ барихаар хараалнабди. Аптекын байшан барижа эхилээбди.

Һэюу гэжэ үзэсхэлэн гоё байгаалитай, хадын түргэн горхотой, халуун аршаантай азарта леспромхозой профилактори баригданхай. Эндэ жэлэй ямаршье сагта манай хүдэлмэришэд амардаг байна. Профилакторидо нэгэн доро 35 хүнэй амарха байшан, ванна, кухни, столово бии. Амарагшадые медицинын талаар хангаха, Хурамхаанай ОРС-ын автолавка ябуулдаг болгохо дурадхал оруулагданхай. Эдэ дурадхалнууд дэмжэгдэхэ бэзэ гэжэ хүдэлмэришэд найдана. Профилакторидо хүрэтэр леспромхоз дардам харгы татанхай, тиишэ суббото бүхэндэ манай автобус ябадаг, амарагшадые абаашалаг, асардаг юм.

Байрын гэрнүүд тосхондомнай жэл бүхэндэ баригдадаг. Энэ жэлдэ хоёр квартиратай табан гэрнүүдые барнинабди. Леспромхозой дирекци, парторганизаци, рабочком гэр байрын асуудалые, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, зоной ажаһуудалай эрилтэ һайнаар хангаха хэрэгые эгээл шухалада тоолоно. Энэ жэл прачечна комбинат ашаглалгада үгтэбэ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай ажалай шанар һайжаруулха, бэрхэ оёдолшодые тэндэ олошоруулха хэмжээнүүд абтана. Тиихэдэ леспромхоз өөрын хамһабарнин ажахытай болохо юм. Хүдэлмэришэдэй столовые мяхаар гүйсэд хангахын тула гахайн фермэ барижа дүүргэгдэбэ.

Арад зоной ажабайдал саашадань улам һайжаруулха, үргэн ехэ социальна программа бэелүүлхэ талаар КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула, түрэл тосхоноо бүри һайхан, болбосон түхэл шарайтай болгохын тула манай леспромхозой коллектив саашадаашье ехэ ажал хэхээр зориржонхой.

Г. ОСАДЧИХ.
Хурамхаанай леспромхозой техническэ хиналтын талаар ахалагша инженер.

Зуун жэлэй агуу барилга — Байгал-Амарай түмэр зам дээрэ хүдэлхөөр Ставрополиин хизаарһаа ерэһэн Сергей Безгинине манай штатнабэшэ фотокорреспондент В. Куприяновай зураг дээрэ харанат. Залуушуулай барилгын отрядай комиссар бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг, ажалша бэрхэ хүбүүн юм.

ХИНАГШАДАЙ АЖАЛ ЭРХИЛЭГДЭЭГҮЙ

...жалшадай оруулһан дурадхал гомдолнуудые тон ...аар бүридэлдэ абажа, дүүргэлтэдэ гол анхарал табиха хэрэгтэй» ...нүхэр Л. И. Брежнев ...С-эй XXV съезд дээрэ тэмдэглэһэн байна. ...ээ уламжалан Лат... ССР-эй ЦК «Арадай ...шадай органуудые пар... талаар хүтэлбэрилхэ» ...н тогтоол баталан абаһан ...а. Энэ шухала тогтоолые ...ан-Үдэ городой бүхы ...тийна организацинууд ...зэн хэлсэжэ, зохихо ...эбэри баталан абаа. ...шье Буряадай АССР-... ажалшадай ажаһуудалай ...тэ хангадаг министерст... олохон коллективүүд энэ ...ар зохихо хэмжээ мү... ...ье болотор абаагүй бай...

...үн зоной олоор ябадаг ...н базаарай хажууда ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшан бии юм. Тус байшангай хүдэлмэрилэгшэд урдаа табиһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь хэр бэелүүлнэб, ажалшадай оруулһан дурадхал ямараар дүүргэнэб, гомдолнуудые усадхаха талаар ямар хэмжээ абанаб гэжэ һаяхан һонирхоһон байнабди.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг тус байшангые даагшаар М. С. Матвеева томилогдонхой. Нүхэр Матвеева эндэ хоёр жэлэй туршада ажаллаха үедөө ажалшадай оруулһан дурадхал. гомдолнуудые бүридхэжэ, тэдэнние дүүргэхэ, бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар ямаршье ажал ябуулаагүй байба. Тус байшанда фотографи, парикмахерска, химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг, гуталай цехүүд, час заһадаг мастерской ажалладаг. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг энэ байшанда хамта дээрээ 50 гаран хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг юм.

Мүн эндэ ажалайнь журам тон һула гэжэ тэмдэглэмээр. Шалгалта хэһэн үдэр үглөөнэй 11 сагта тус байшангай 3 цех нээгдээгүй байба. Фотографиин хүдэлмэрилэгшэһөө энэ ушар тухай асуухадамнай, М. Ф. Рубцова манда иигэжэ харюусаа: «Хүдэлмэрилэгшэднай үдэр бүри шахуу ажалдаа гээгдэжэ ерэдэг. Ажалай үедэ өөрынгөө. хэрэгээр талаар ябаха ушар манда олон».

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангые даагша М. С. Матвеева хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө ажалдаа хэды багта ерэдэгые оройдооһье шалгадаггүй. Тус байшангай нэгэшье цехтэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалдаа хэды багта ерэдэг байһые тэмдэглэһэн дэбтэр үгы.

Тус байшангай арадай хинагшад өөһэдынгөө уялга ямараар дүүргэнэб гэжэ эндэ тобшохоноор хэлэжэ үгэмөөр гэжэ һанагдана. Хэжэ, бүтээжэ байһан ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, дутагдалнуудаа лары усадхаха, ажалшадай оруулһан дурадхал, гомдолнуудые дүүргэхэ, усадхаха талаар үшөөл бага хүдэлмэри ябуулна гэжэ эндэ хэлэлтэй. Химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг цехтэ дурадхал. гомдол бэшэдэг дэбтэр үгы байба. Тус цехэй хүдэлмэрилэгшэ Надежда Константиновна Бухольцева манай асуудалда иимэ харюу үгэбэ: «Ажалшадай дурадхал, гомдол тэмдэглэдэг дэбтэр манда бии юм һэн. Зүгөөр дэбтэрэй хаана ороһые мэдэнэгүйб».

Эндэхи арадай хинагшад ямаршье ажал ябуулнагүй гэжэ хэлэхээр бэшэ. Зүгөөр хэһэн шалгалтынгаа дүн бултанда мэдээжэ болгохо талаар дутагдалтай. Бии байгаа дутагдалнуудые, тэрэнние яажа усадхахые харуулһан ханын газетэ гарганагүй. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай арадай хинагшадай гол бүлэгые даагша Набоко шэнээр һунгагдаһан гэшүүдээ шалгалтада үшөө багаар хабаадуулна.

Арадай хинагшадай ажалые һайжаруулха. ажалшадай оруулһан дурадхалнуудые нарииаар шэнжэлжэ, зохихо хэмжээ абаха талаар партийна организациин секретарь Т. И. Селютина ойрын үедэ зохихо хэмжээ абаха бэзэ гээд найдагдана.

Д. КОЛМАКОВ.

ОЛИМПИИН НААДАНУУДҺАА

МОНРЕАЛЬ. Олимпиин зунай XXI наадан эхилһээр арбан дүрбэдэхи үдэрөө үнгэргэбэ. Тиибэшье һаань, спортын талмайнууд дээрэ эсэһэн янза үзүүлһэн нэгэшье спортсмен харагданагүй. Дүрбэн жэлэй туршада бэеэ бэлдэһэн спортсменүүд өөрынгөө Олимпиин наадан дээрэ эрхим амжалта туйлана. Жэшээнь, эхэнэрнүүдэй дунда бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар 100 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда ГДР-эй Иоганна Шаллер, манай оронойтүлөөлэгшэд **Татьяна Анисимова, Наталья Лебедева** гэгшэд адлирхуу тооной фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Эдэнэрэй хэнэйнь эрхимлэһые Швейцариин «Таймер» гэжэ фирмын зохёоһон электронно хронометр илгаруулжа үгөө. Тиин Шаллер гэгшэ зайгаа — 12.77. Анисимова — 12,78. (СССР-эй шэнэ рекорд), Лебедева 12,80 минута соо гаталһан байбад.

400 МЕТРЭЙ зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Кубын спортсмен Альберто Хуанторена гэгшэ хурдан түргөөр зайгаа гаталжа, Олимпиин наадана чемпионой нэрэ зэргэдэ хоердохёо хүртэбэ. Тэрэ зайгаа 44,26 минута соо гаталһан. Мүн энэ зайда эхэнэрнүүдэй дундаһаа Польшын Ирина Шевиньска гэгшэ эрхимлээ.

ЭРЭШҮҮЛ УТЫЕ харайлгаар, эхэнэрнүүд диск шэдэлгээр мүрысэбэ. Эндэ США-гай Арни Робинсон 835 сантиметрэй тэмдэг дээрэ һүрэжэ, наадана алтан медальда хүртөө. Манай **Валерий Подлужный** 766 метрэй тэмдэгтэ буужа, долоодохи һуури эзэлһэн байна. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа ГДР-эй Эвелин Шлаак гэгшэ 69 метртэ диск шэдэжэ, түрүү һуури эзэлээ. Дэлхэйн рекорд тогтооһон манай **Фаина Мельник** табадахи туршалгадаа 68,60 метртэ диск шэдэһэн байгаа. Энээниень мүрысөөнэй судьянар тоогогүй. Юуб гэхэдэ, манай чемпионка наадана гурим эбдээ гэжэ судьянарай коллеги шиидхээд, Мельник 66,40 метрэй дүн харуулжа, дүрбэдэхи һуури эзэлбэ.

Спортын арбан зүйлөөр мүрысэгшэдэй дундаһаа ФРГ-гэй Гидо Кратчмер 4333 очкотойгоор эрхимлэжэ ябана. Манай түлөөлэгшэ, 1972 оной Олимпиин наадануудай чемпион **Николай Авилов** эрхимлэгшэнээ 18 очкогоор гээгдэнхэй, мүнөөдөө хоёрдохи һуури эзэлээ. Тэрэ 100 метрэй зайе (11,23) бирагүйгөөр гаталбашье, ядро түлхихэдөө. 400 метртэ урилдахадаа, үндэрые харайхадаа өөрынгөө рекорд шэнэлһэн байба.

Хахад финалай наадана хүрэжэ ерэһэн совет ороной табан боксернуудһаа, гансахан **Руфат Рискиев** алтан медалиин түлөө тулалдаха болобо. Тэрэ Кубын Луис Мартинес гэгшые очкоогоор диилэһэн байна. Хахад финалай наадана гараһан **Виктор Рыбаков, Давид Торосян, Василий Соломин, Виктор Савченко** гэгшэд шүүгдэхэдээ, олимпиин наадануудай бронзо медальнуудые абаха болобо.

ДЗЮ-ДО БАРИЛДААГААР үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай **Владимир Невзоров** түгэсхэлэй тулалдаанда Японой Кодзи Курамото гэгшые илажа, 1975 оной дэлхэйн чемпионой нэрэ солодээрээ Монреалиин Олимпиин наадана чемпионой алтан медаль нэмэбэ ха юм.

Олимпиин наадана стадион дээрэ совет ороной болон Бразилиин футболистнууд бронзо медальда хүртэхын түлөө мүрысэбэ. Эндэ манай футболистнууд шадамар бэрхээр наадажа, уулзалгаяа 2:0 тоотойгоор шүүжэ, гурбадахи һуури эзэлбэ. Футболистнууд **Владимир Онищенко, Леонид Назаренко** гэгшэд нэжээд бүмбэгэ сохижо оруулаа.

(ТАСС).

Телефон
телеграф
радио
ХИЛЫН СААНАҺАА

...ЙЛШАЛЖА ДҮҮРГЭБЭ

...АВАНА. (ТАСС). Анго... сүлөөрүүлгын түлөө ... хүдэлөөнэй (МПЛА) ...гэгшэ. Анголын Ара... Республикын (НРА) ...дент Агостиньо Нето ...эн Анголын прави...енна делегаци Куба...һан хэрэгээр айлшал...гэбэ.

...Кастро. А. Нето гэг... толгойлһон Кубын ... НРА-гай правительст... делегацинуудай хоо... хөөрэлдөөнүүд энэ ...алгын үедэ болос. Эко...ка болон эрдэм-тех... талаар хани холбоон ... правительствануудай ...ондын хэлсээндэ, Кубын ...партиин болон МПЛА-... хоорондохи хани холбоон ... хэлсээндэ, тэрэшэлэн ...омикын элдэб һалбаринууд дээрэ куба-анголын хани холбоо хүгжөөхые хараалһан хэдэн документнүүдтэ гар табигдаа.

Анголын делегаци Кубада ерээд байха үедөө, Монкадын казармые добтолон абаһаар 23 жэлэй ойдо зорюулжа, Пинар-Дель Рио городто үнгэргэгдэһэн баярай митингдэ хабаадалсаа, ороной хэдэн провинцинуудаар аяншалга хээ.

Делегаци Эхэ ороноо бусахаар ниидэбэ. Кубын компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, революционно правительствын премьер-министр Ф Кастро болон Кубын бусад хүтэлбэрилэгшэд «Хосе Марти» гэжэ ниислэлэй уласхоорондын аэропорт дээрэ делегацые үдэшөө.

...АРИЛСААНИИНЬ ХУРСАДАНА

...экономическа. гадаадын ...тическэ, соёлой хэдэн ... асуудалнуудаар арсал...й байһан дээрэһээ Хол...то Штадуудай болон Ка...н хоорондохи харилсаан ...дажа байна. Канада-аме...ан комитет нимэл тобшо...хэнэ. Хоёр ороной проф... болон фермэрскэ эм...үүдэй түлөөлэгшэд, эзэд ...шуул, эрдэмтэд энэ ...тэдтэ оролсодог юм.

США Канада хоёрой хоо...дохи харилсаан түгшүү...тэй, эдэ шухала асуудал...ые түргөөр шиидхэхэ ... һаяар байхагүй гэжэ ...дэ тунхаглагдаһан коми...дэй элидхэлһээ элирнэ.

Американ монополинууд Канадын экономикые мэдээшэрхэдэг болоһоор үнинэй. Эдэ монополинууд Канадын транспортын 75 процентые, нефтехимическэ, нүүрһэнэй, резинын промышленностиин 70 процентые, машина бүтээлгын 67 процентые, электротехническэ промышленностиин 57 процентые хинамжалдаг юм. США болбол Канадада 35 миллиард доллар сэхэ капитальнаар һомолдог байна. Тиимэһээ Канадын правительствын национальна экономикоёо хүгжөөхын тула абаһан ямаршье хэмжээнүүдые США-гайхид «Америкэдэ эсэргүү ябуулганууд» гэжэ тоолоод, Оттавын засагаархидай урда ультиматум табидаг байна.

...ЬЮ ЙОРК

...ҮРГЭН ДЭМЖЭЛГЭ

ТАСС

Буу зэбсэгүүдые хуряаха ...дэлхэйн конференци зар...ын тула, ООН-ой Гене...льна Ассамблейн шиидхэ...рээр эмхидхэгдэһэн тусхай ...итедэй сесси эндэ хү...рээ дүүргэбэ.

ООН-ой Генеральна Ас...амблейн XXXI сессиин үзэмжэдэ табихаар тус комитедэй бэлдэһэн элидхэлэй проект дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: «Һайтар бэлдэһэнэй һүүлээр, бүхы ядерна ба сэрэгэй талаар хүсэтэй гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар буу зэбсэгүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци һаяар зарлахые дэлхэйн тон олонхи гүрэнүүд шухалада тоолоно».

-Гэхэ зуура, комитедтэ болоһон дискуссиһаа харахада, энэ шухала үүсхэлдэ хэнэй дурагүй байһаниинь элирээ. Түбхын түрүүндэ ядерна хоёр гүрэн — США ба Хитад — бүхэдэлхэйн энэ шухала хуралдаа зарлалгатай холбоотой асуудалнуудые тодорхойгоор хаража үзэлгэһөө хүсэд нэтэрүүгээр хулжана гэжэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ тэмдэглэгдээ.

...АЖАЛ КАПИТАЛДА ЭСЭРГҮҮСЭНЭ

РИМ. Италида ажалшадай тэмсэл һуларнагүй. Италиин батраагууд ниитэнациональна 48 часай забастовко ... эхилбэ. Профсоюзна ...шиинүүдэй урялгаар хүдөө... 1,5 миллион ажалшад хүдэлмэрээ зогсообо. Тэдэнэр ...хадаа ажалай ниитэнациональна договор баталхаяа газаран эзэдэй болон хүдөө ажахын предприятинуудай эзэд баяшуулай арсаһан ушарые буруушаана. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулхые хараалһан бүлэгүүдые ажалай шэнэ договор соо оруулхыень буһалгаашад эрилтэ табина. Италиин хүдөө ажахын политикын хамаг бүхы шэглэл хубилгаха, хүдөө нютагуудай улад зонние ажалаар хангаха, хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай тодорхой программа эзэдэйнгээ болон правительствын үмэнэ дэбжүүлнэ.

* * *

ТОКИО. Ажалшадай демократическа эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэн, багшанарай бүгэдэ японой профсоюзай нютагай отделениин хүтэлбэрилэгшэд Хоккайдо арал дээрэ тушаан абтаба. Отделениин түрүүлэгшэ Н. Оно, генеральна секретарь Х. Матида, тэрэнэй орлогшо Т. Канэко гэгшэд «багшанарые забастовочно хүдэлөө хэхыень тухирбат» гэжэ гэмнэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн полици энэ профсоюзай байранууд соогуур нэгжүүл хэбэ.

* * *

МАДРИД. Барселоной провинцида хэлхеэ холбооной хэдэн мянгаад алба хаагшад буһалгаалба. Эдэнэр хүдэлмэриин саг хороохыень, салин хүлһэ, дээшэлүүлхыень эрилтэ табина.

Софиин электрокарнуудай, мотокарнуудай институдта шэнэ түхэлэй электромобиль зохёогдобо. Тэрэ мүнөө Болгариин ниислэлэй үйлсэнүүдтэ туршалга гарана.

Энэ түхэлэй электромобилиин туршалга гаража дүүрэхэдэ, коммунально-ажаһуудалай хангалгада хэрэглэгдэхэ нэгэ, нэгэ хахад, хоёр, хоёр хахад тонно ашаа шэрэхэ электромобильнууд бүтээгдэхэ юм.

БТА — ТАСС-ай фото.

ТОКИО

КПЯ-гай СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Эндэ гурбан үдэрэй туршада болоһон Японой компартиин ээлжээтэ бэшэ XIII съезд хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Японой парламентын доодо палатада байгша оной намар үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан һунгалтын бэлэдхэлдэ, орон дотороо демократическа хүсэнүүдэй ниитэ нэгэн фронт байгуулгын зорилгонуудта съездын делегадууд ехэхэн анхарал хандуулаа. дотоодын политическэ ба уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, партиин программа болон Уставта зарим тэды заһабаринуудые оруулаа.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДА ДАХИН ТУЛАЛДААНУУД БОЛОНО

ТАСС

Үнгэрһэн долоон хоног соо буудалдаа зогсоохо тухай туйлагдаһан 53-дахи хэлсээе баруунай христиан хүсэнүүд эбдэжэ, Бейрудтэ болон ороной бусад нютагуудта зэбсэгтэ тулалдаанууд үргэлжэлжэ байна.

Бейрудтэхи палестиин бодхуулинуудай Тель-Заатар гэжэ лагерине баруунай хүсэнүүд зургаадахи долоон хоногоо таһалгаряагүй добтолжо байна. Тэрэнние эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалжа байһан хүнүүд өөһэдынгөө гэр бүхэнэй түлөө тулалдана. Баруунайхидай зэрлиг муухайгаар артиллерээр буудаһанай эсэстэ бэеэ нюудаг газарта һууһан 500 хүн алагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

«Голос Палестины» гэжэ радиостанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, эндэ боложо байһан бүхы тулалдаануудай үедэ Тель-Заатар гэжэ лагерь руу 45 мянган ехэ һомонууд. миллион тобшо һомонууд табигдаһан байха юм. Июлиин 27-ой үглөөгүүр 6-дахи американ флодой транспортна-десантна онгосоор 200 шахуу американ гражданииууд Бейрудһээ зайлажа ошоо.

НАТО болбол Ливандахи баруунай хүсэнүүдтэ буу зэбсэг үгэһөөр үнинэй юм.

Ливандахи Баруунай христиан хүсэнүүд тон нюуса байдалда НАТО гой флодой туһаламжаар буу зэбсэгээр хангагдана.

ФУТБОЛОЙ ДАБААН ЯМАРХАН БАЙБАБ?

Чемпионадай нэгэдэхи дүхэригэй дүн

Зунай һүүлшын һарын гарахаяа байбашье, газаа зарим үдэрнүүдтэ тэсэшэгүй халуун болоно. Тэрээн шэнги, футболой талмайнууд дээрэ баһал эбсэшэгүй халуун тэмсэл үргэлжэлһөөр. Мүнөө түрүүшын дүхэригэй дүнгүүд гаргагдаба. Мүрысөөнэй таблица дээрэһээ харахада, табадахи зоно соогоо Свердловскын «Уралмаш», Барнаулай «Динамо», Хабаровскын СКА командануудэрхимлэжэ ябана. Эдэ командануудһүүлшын наадана болотор ана-мана «сохилдожо» ябаад, адлирхуу очкотойгоор нэгэдэхи дүхэригөө дүүргэбэ.

Эдэ командануудтушаа юу хэлэлтэйб? «Уралмашые» хараад үзэбэлнай, нилээд «һахалтай болоһон, үнихэнэй, өөрын түүхэ намтартай команда ха юм. Свердловскын футболистнууд «А» классай дээдэ зэргын, мүн нэгэдэхишье бүлэгтэ наадаһан байха. Харин нёдондо жэлдэ эдэнэр «А» классай нэгэдэхи бүлэгтэй хахасаха ушартай болоо һэн. Теэд хайшан гэхэб, футбол гээшэмнай футбол ха юм даа. Бирагүйгөөр наадабал, оро бодогүй түрюулшэхэ жэшээтэй бшуу. Тиибэ ябашье. «Уралмаш» манай зоно соо бараг команда гэжэ тоологдохоороол тоологдоно. Энэ жэлдэ олохон футболистнуудынь командаһаа гаража наадахаяа болинхой. Ушарынь гэхэдэ, эдэ хүбүүдэй футболой наһан үнгэрөө, наһатай болоо ха юм. Тэрэ тоодо манай «Сэлэнгэдэ» наадаһан Санников хүндэтэ «амаралтада» гараа. Зүгөөр орондонь нютагайнгаа залуу футболистнуудые оруулһаниинь тэдэнь найдамтай, шадамар бэрхэ байһанаа харуулба.

Барнаулай «Динамо» футболой түрүүшын дабаае яһалашье ядабаригүйгөөр дабаба. Энэмнай баһал бараг намтартай команда болоно. Алтайн футболистнууд «А» класста наадажа эхилһээр арбадахи жэлээ болобо. Ушар иимэһээ дүй дүршэлөөр баян команда болохо «Динамо» энэ жэлдэ яһала тэгшээр, ехэ ехээр «бүдэрэнгүй» наадана гэжэ хэлэлтэй. Жэшээнь, майн 6-да Тюмень хотодо наадахадаа, тэндэхи «Нефтянигые» 2:1 тоотойгоор шүүгээ һэн. Удаань июнь һара соо Благовещенскдэ «Амуртай» уулзахадаа һүүлээрнь Хабаровскда СКА командатай наадахадаа, хоюулантайнь 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн юм. Харин һүүлшэг тээшээ гэхэ гү. али нэгэдэхи дүхэригэй түгэсхэхэ багта Алтайн футболистнууд өөһэдынгөө талмай дээрэ өөдэгүйдөө һэн. Тэдэнэр мүрысөөнэй таблицын «һүүл барижа ябаһан» шэтынхидтэй, мүн манай футболистнуудтай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байгаа. Юун болоо юм тиихэдэ, бү мэдэе? Футболистнуудынь бага зэргэ эсэнтэһэншье байжа болоо. Ягаашье хадаа түрүүшын дабаанай оройдо барнаулайхид балан ехэ «гарзагүйгөөр» гараа гэхэдэ болоно.

Хабаровскын армеецүүд тушаа хэлэхэдэ, иимэ байна. чемпионадай түрүүшын ха хадта тус команда бүхыдөө, илангаяа добтологшодынь шалгардаг байба. Эндэхи футболистнууд «гэртээ байгаад» наадахадаа, оройдоо хоёрхон очко алдаһан байха юм. Харин ондоо городуудай стадионууд дээрэ уулзахадаа, зоно соогоо эгээл олон очко абажа шадаа бшуу. Энэ ушарта юун харагданаб гэхэдэ, хабаровскынхид урда найхидаал мэтэ добтолхы футбол наададаг байһан зандаа. Тиимэшье байха ёһотой ха юм. Мүнөөнэй үедэ хамгаалхы бэшэ, харин добтолхы шанартай футбол наададаг болоо. Гансашье добтологшод бэшэ, хамгаалагшадшье добтолхы үүргэ дүүргэнэ. Энэ талаар армеецүүд зүб зам дээрэ гаранхай гэжэ һанамаар. Эндэ хэлээшэеэ иимэ жэшээгээр баримталаябди. Хабаровскынхид Ангарскда наадахадаа, талмайн эзэдые 3:0, Омскдо уулзахадаа, тэндэхи «Иртышые» 2:0 тоотойгоор илаа һэн шуу. Иимэл даа добтолхы футболой аша үрэнь!

Наадана таблицын дүрбэдэхи-табадахи мүрнүүдые Нижний Тагилай «Уралец», Благовещенскын «Амур» командануудэзэлнэ. «Амур» тушаа эндэ юу хэлэлтэйб гэхэдэ, энэ команда нёдондонойхидо орходоо наадананайнгаа эршэ һуладхаһан. добтолхы шэнжэ шанараа зарим тэды алдаһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус команда зоно соогоо нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Мүнөө... табадахи һуурида. Нёдондо хорин зургаан бүмбэгэ сохижо оруулһан, минил юһэн бүмбэгэ алдаһан, һаа, мүнөө арба найман бүмбэгэ сохижо оруулһан, арбан долоое алдаһан байба. Илгаань эли бодо бэзэ?

Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» тухай нэгэ хэдэн үгэ дурдаябди. Манай команда нэгэдэхи дүхэригэй дүнгөөр арба найман командануудай дунда юһэдэхи һуури эзэлбэ. Нёдондонойхитой сасуулбал, хоёр һуури урагшаа дабшаһан болоно. Манай футболистнууд хорин гурбан бүмбэгэ сохижо оруулаа, хорин зургаае өөһэдынгөө ворота руу алдаа. Магтамааршье бэшэ, мүн муушалмааршье бэшэ үрэ дүн гээшэ ха. Юрэл дундахануур гээд лэ дүүрэе хаш.

Өөһэдынгөө команда тушаа ямар ажаглалта хэлэлтэйб? Мүнөө жэлэй команда нилээд шэнэлэгдэнхэй. нютагаймнай шамбай солбон хүбүүд нэмэжэ абтаа. Ахалагша треиерыншье һэлгэгдэбэ. Эдэ ушар баримтанууд «Сэлэнгын» наадана яһала барагаар, һайнаар нүлөөлһэн байна. Зарим уулзалгануудта манай футболистнар боломжотой ухаансараар, техникэ, тактикын талаар онол аргануудые ехэл шадамар бэрхээр хэрэглэжэ байгаад, ёһотойл добтолхы шэнжэтэй футбол наадаа ха юм. Энэ ушарта манайхид эрхэ бэшэ шүүгээд лэ байха. Жэшээнь. Красноярскын футболистнуудые өөһэдынь талмай дээрэ: 3:1 тоотойгоор диилээ һэм шуу. Үгышье һаа, нэгэдэхи дүхэригэй дүнгөөр мүрысөөнэй таблицын дүрбэдэхи мүр эзэлһэн Нижний Тагилай «Уралецые» 4:1 тоотойгоор «бүдэрүүлээ» һэмнай. Иимэрхүү баримтануудые үшөөшье дурдахада болохо. Тиигэбэшье. хэлэхэеэ һанаһан бодолнай гэхэдэ иимэ: Улаан-Үдымнай «Сэлэнгэ» даншье һаа тэгшэ бэшээр наадана хаш. Нэгэ үедэ дээрэ дээрэһээнь шүүжэ ябатараа, гэнтэ оро бодогүй «тарайшаха. бүдэршэхэ» юм. Июнийн 3-да Эрхүүдэ наадаһан наадыень һанаад үзэебди. Тэрэ уулзалгын урда тээ нэгэшье илалта туйлаагүй ябаһан «Звезда» командада аяар .. 3:8 тоотойгоор диилдэшоо бшуу. Аяар 3:8! Иимэ дүн хэнэй һанаан заяанда ороһон байгаа хаб! Жэгдэ бэшээр наадалгын хойшолон иимэ ха юм даа. Командын хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа яһалашье бодемжолһон. футболистнуудтай хөөрэлдэһэн, дутуу дундануудаа шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлһэн байгаа юм бэзэ. Тиибэ ябашье, уулзалга бүхэндэ тон харюусалгатайгаар хандаха гээшэ футболистнуудай нангин уялга байгаа, байһааршье гэжэ дабтан һануулаябди.

Түрүүшын дабаан дабагдаба гээшэ. Теэд командануудбултааран тэрэнэй оройдо гаража шадаагүй ааб даа. Шэтын «Локомотив», жэшээнь, дүн хамта минил долоон очкотой. Энэмнай дабаанай бооридо үлэшөөд. үндэр өөдэнь минил хаража байһантай адлирхуу ха юм. Красноярскын «Автомобилист». Омскын «Иртыш» баһал бираагүй — 12—13 очкотой болоһон байна.

Августын 1-һээ наадана хоёрдохи дүхэриг эхилбэ. Энэ үдэр Улаан-Үдымнай «Сэлэнгэ» Томскын «Торпедо» командатай наадаха.

С. БИЛЬЧИРОВ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ШАГНАЛЫНЬ ЭЗЭЕЭ ОЛОБО

Ехэ үнишье бэшэ Чимит Чагдурович (Загастайн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үндэр наһатанай нэгэн) ээлжээтэ почтоёо һонирхон байтараа, тэрэнэй нэрэ дээрэ ерэһэн бэшэгые обёорходоо, бүришье сэдьхэлээ хүдэлбэ. Тэрээндэнь имэ уряал үгэнүүд бэшээтэй байба: «Хүндэтэ нүхэр Раднаев Чимит Чагдурович, паяын сагта райвоенкомат хүрэжэ ерэхыетнай гуйнабди. Таниие Эхэ оронойтнай үндэр шагнал хүлеэжэ байна».

«Ямар тиимэ шагнал гээшэб? Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн дүүрэһээр гуша гаран жэл болоо ха юм. Али юрэдөө ямар нэгэн алдуу болоо гээшэ гү? Гайхалтайл юм байна...». Имэ бодол Чимит Чагдуровичай толгойдо ороод, тэрэ һүниндөө нойрынь хүрэбэгүй, дайн дажарай хатуу шанга тулалдаан, фронтын хүндэ хүшэр харгы замууд дахин нюдэндэнь харагдаһандал болобо.

Үгы даа, энэнь зүүдэн гү, али бүдүүлигээр хэлэбэл, һамаарал болоогүй юм. Дала наһанайнгаа хаяа үни гэшхэбэшье, Чимит Чагдурович ухаан бодолоор һонор, бэеэр хүнгэн, сарюун шарайтай зандаа юм.

Эхэ оронойнгоо эгээл хүндэ хүшэр, аюултай сагта ороод байха үедэ буряад хүбүүн Чимит Раднаев морин сэрэгтэ албаяа эхилжэ, 1942 онһоо нэгэдэхи Белоруссиин фронтдо дайшалхы замаа эхилээ бэлэй. Шуран бушуу, хурса мэргэн буудагша, һүбэлгэн ухаатай, шадал шандааһааршье шанга солдат Раднаев фашис золигуудтай болоһон хатуу шуһата байлдаанда хабаадажа, хэды дахин шархатаа. Түрэл оронойнгоо газар дайдые «хара хэрээһэтэн» дайсадһаа, мүн мүнөө үедэ түбхинэн һалбаран хүгжэжэ байгаа Польшын ниислэл хото болохо Варшавые гушаад жэлэй саана гитлеровецүүдһээ сүлөөлэлсэһэн дайшалхы намтартай байһандаа Чимит Чагдурович омогорходог юм. Омогорхохоншье зүбтэй ааб даа. Нүхэр Раднаевай энгэр сээжые «Шэн габьяагай түлөө» гэһэн хоёр, «Варшавые сүлөөлэлсэһэнэй түлөө», «Берлиниие абаһанай түлөө» гэһэн медальнууд шэмэглэнэ. Агуу дайнай һүүлшын үедэ баатаршалга гаргаһаниие үндэрөөр сэгнэжэ Чимит Чагдуровичта хүртөөгдэһэн хайра шагналнуудынь фронтын хүлгөөн соогуур эзэнээ олоогүй гэхэ.

Тэрэ гэһээр аяар 31 жэлэй үнгэрбэшье, Загастаи нютагай баатар сэрэгшые гүрэн түрынь үндэр шагнал һаял олоһон байха юм. Мэнэ һаяхан сэрэгэй комиссар А. Т. Пинчук тэрэ үндэр шагналыень — Улаан Одоной ордениие Чимит Чагдурович Раднаевта баяр ёһололой оршон байдалда барюулжа, Эхэ оронойнгоо үндэр хайраар амаршалжа, удаан зол жаргалтай ажаһуухыень юрөөбэ. (Тэдэниие зураг дээрэ харанат).

Ц. БАЛДАНОВ.

БАМ-да ажаллахань

Республикымнай ниислэлэй техническэ мэргэжэл олгохо училищинуудые байгша ондо хэдэн мянгаад залуу хүбүүд, басагад дүүргэжэ гараба. Залуу хүдэлмэришэдые Байгал-Амаран түмэр замай барилгын Буряадай участогта үдэшэлгын баяр ёһолол Улаан-Үдэ хотодо болоо. Манай үеын агуу барилгын Буряадтахи бүхы участогуудай түлөөлэгшэд эндэ байлсаба.

Улаан-Үдын техническэ мэргэжэл олгохо 1-дэхи, 7-дохи, 9-дэхи, 13-дахи, 16-дахи училищинуудые эрхим һайнаар дүүргэжэ гараһан 100 хүбүүд, басагад Байгал-Амарай түмэр замай барилгада ажаллахаар мордобо. Тэдэнэй дунда электригүүд, газо-гаглууршад, түмэршэ дархашуул, наймаа... тогоошод болон бус... жэлтэд бии.

Училищинуудай ... болон мастернуудтаа хүдэлмэришэд гүн ... баяр баясхалан хүрг... шанхи ажалдаа ехэ ... туйлахыень хүсэбэ.

Б. ВАНЧИ...

СОЦИОЛОГУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Совет социологуудай бүхэсоюзна зүблөөн Москвада боложо дүүрэбэ. Энэ хуралдаан СССР-эй Науканuудай академиин, манай оронoй социологическа ассоциациин үүсхэлээр зарлагдаһан байгаа «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэрнүүдһээ уламжалан, совет социологическа ордэмэй урда табигдажа байһан зорилгонууд тухай» асуудалые суглараrшад зүбшэн хэлсээ.

«Социологические исследования» журналай ахамад редактор, философиин эрдэмэй доктор А. Г. Харчев, СССР-эй Науканuудай академиин социологическа шэнжэлгэ хэдэг институтай директорэй орлогшын уялга дүүргэгшэ, философиин эрдэмэй кандидат Н. М. Блинов, философиин эрдэмэй доктор Н. С. Мансуров, экономикын эрдэмэй доктор В. Д. Патрушев, СССР-эй Науканuудай академиин гэшүүн-корреспондент М. Н. Руткевич гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Энэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ манай республикын эрдэмтэдэй делегаци хабаадалсажа, секционно заседанинууд дээрэнь мэдээсэлнүүдые хэлэн байна. Буряадай нийтын эрдэмэй институдай директор, философиин эрдэмэй кандидат Д. Д. Лубсанов, Зүүн Сибириин технологическа институдай ахалагша багша, философиин эрдэмэй кандидат Е. А. Голубев, БИОН-ой эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, философиин эрдэмэй кандидат Г. И. Балханов гэгшэд манай делегациин бүридэлдэ ороһон байха юм.

О. БАРАНОВ,
ВСГИК-гэй ахалагша багша.

КРАСНОГОРСК— ХУРАМХААН БАМ

Номин тунгалаг Байгалай эрьеэр зубшаһан үзэсхэлэн гоё газар нютагуудаар аяншалха дуратайшуулай жэлһээ жэлдэ олошордогынь мэдээжэ. Һаяхан Москва шадархи Красногорск хотын бүлэг аяншалагшад Хурамхаан хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнэй дунда спортсменүүд, топографууд, кинооператорнууд, фотографууд бии. Тэдэнэр манай оронoй олон хизаар нютагуудаар холын аяншалгада ябажа, оло мянган модоной хүшэр замуудые гаталһан байха юм.

Красногорскһоо ерэһэн аяншалагшад урда тээнь Хурамхаанай аймагай шалгалтын-туһалажа үзүүлхэ албанай начальник А. А. Вороновтой хэдэ хэдэн бэшэгүүдые абалсажа, өөһэдынгөө ябаха маршрут тодорхойлһон байгаа. Тиин эдэнэр абаһаар Хурамхаан тосхоной оршон тойрондохи газар нютагуудые шэнжэлбэ. Удаань аймагай газетын редакци хүрэжэ, журналистнуудтай уулзахадаа, аяншалгынгаа зорилго тушаа хөөрэжэ үгөө.

Холын айлшад Хурамхаанһаа саашаа Уланхаан, Джирга, Дэдэ-Ципа гол, Баунтын нуур, Доодо-Цыпа голоор ябахаар, Бамбуйка голые уруудан, Витим хүрэхөөр аян замдаа гараба. Бамбуйка һууринһаа саашалхадаа, БАМ хүрэхэ түсэбтэй. Аяншалгынгаа үедэ тэдэнэр түүхэтэ ехэ түмэр замай ойро тойронхи нилээд ехэ газар дайдые шэнжэлхэ зорилготой. Зунай эхин һарын үеэр имэ маршрудаар Ленинградай бүлэг аяншалагшад ябаһан юм. Иигэжэ аяншалагшад манай баян дэлгэр нютагуудаар оло дахин ябажа байдаг болонхой. Хэдэн зуун жэлэй туршада ойроо хүртөөгүй байһан байгаалиин нюуса нээхэ, тэрээн тухай уран хурсаар хөөрэжэ үгэхэ хэрэгтэ аяншалагшадай хубитаяа оруулха байһаниинь элитэ.

Д. САНДАНОВ.
Хурамхаан.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 1-һээ 8 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, АВГУСТЫН, 1

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ БУХЭСОЮЗНА ҺАЙНДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.10 — «Манай айлшад».

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Мультфильмнүүд. 12.45 — Концерт. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 14.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудֹ».** 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — Баримтата фильм. 16.30 — «Уласхоорондын һонин» 17.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.00 — «Время». 18.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 19.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудֹ».** 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Хүдөөгэй час». 22.25 — Хүгжэмтэ забһарлалга. 22.30 — «Киногой һонин». 24.00 — «Время». 00.30 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудֹ».**

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.45 — «Бидэнэр наадана, дууланабди». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм» — «Шок и Шер». 13.15 — «Испанские миниатюры» — нэгэ акттай балет. 14.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудֹ».** 15.00 — «Сибирь — БАМ — эрдэм наука». Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** СССР-эй энергетическэ машина бүтээлгын министр В. В. Кротов дамжуулгада хабаадалсаха. 16.55 — «Манай адрес — Советскэ Союз» 18.00 — «Время». 18.30 — «Студентнүүдэй ажалай гурбадахи семестр». 19.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудֹ».**

Улаан-Үдэ. 21.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.20 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** 21.50 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 22.10 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** СССР-эй энергетическэ машина бүтээлгын министр В. В. Кротов дамжуулгада хабаадалсаха. 22.55 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 24.00 — «Время». 00.30 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудай тараал».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Испанские миниатюры» — нэгэ акттай балет.

ВТОРНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.40 — «Болбосоролой аттестаттайгаар, комсомолой путёвкоор» ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников дамжуулгада хабаадалсаха. 11.10 — «Пионернүүдэй зунай нэгэ үдэр». 11.55 — «Хүгжэмтэ антракт». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Возвращение скрипки». 13.25 — Фильм-концерт. 14.10 — «Нүхэдэй шэг шаран». 14.55 — «Романсы Балакирева» — фильм-концерт (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 15.30 — «Европо: сагай хубилалтанууд». 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — «От любви до ненависти». Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.20 — «Таинственный остров капитана Немо». Олон серитэй уран һайханай фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха, 1-дэхи ба 2-дохи сери). Франци. 18.00 — «Время». 18.30 — концерт. 19.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудай тараал».**

Улаан-Үдэ. 20.45 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.05 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Таинственный остров капитана Немо» (1-дэхи ба 2-дохи сери). 23.05 — Европо: сагай хубилалтанууд». 23.35 — Георгий Безруков наадаха. Фильм-концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Улаан-Үдэ. 20.20 — «Номой далай худар аяншалга». 21.00 «Экран» гэһэн тележурнал.

«Орбита». 20.45 — Римский-Корсаков. Фантазия для скрипки с оркестром на русские темы.

СРЕДА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Дамжуулгын программа. 18.35 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа ба «Бүгэдые мэдэхэ дуратайб». 19.25 — Табан жэлэй түрүүшүүлдэ үгэ үгтэнэ. 19.50 — «Социалис оронуудаар» гэһэн циклһээ хөөрэлдөөн (буряадаар) 20.10 — «Память о мужестве». Киноочерк. 20.30 — Телевизионно һонин. 20.50 — «Тэжээл бэлэдхэлгэдэ — габшагай эршэ». 21.20 — «До последней минуты» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.15 — «Горнистнууд, харюусагты». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Валькины паруса» — телевизионно уран һайханай фильм. 13.20 — «Хүдөө нютагай хэрэгүүд ба зорилгонууд». 13.50 — «Спортлотогой» тираж. 14.00 — «Өөрыгөө шалга». 15.25 — «Хүн ба хуули». 15.55 — СССР-эй арадай артист А. Соловьяненко дуулаха. 16.05 — Забһарлалга. 16.15 — «Таинственный остров капитана Немо» (3-дахи ба 4-дэхи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — «Балакиревай романснууд», фильм-концерт (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 19.05 — «Хүдөө нютагай хэрэгүүд ба зорилгонууд».

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Бидэнэртэ шэнэ ном ерэнэ». 20.00 — «Нүхэр хүдэлмэришэн». 20.35 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Таинственный остров капитана Немо» (3-дахи ба 4-дэхи сери). 23.10 — «Хүн ба хуули». 23.40 — «Спортлотогой» тираж. 23.50 — СССР-эй арадай артист А. Соловьяненко дуулаха. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.35 — «Өөрыгөө шалга».

Улаан-Үдэ. 21.00 — В Дмитриев. «Русский секрет». Алтайн хизаарай опереттын театрай зүжэг.

ПЯТНИЦА, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.45 — «Ород хэлэн». 11.30 — Баримтата фильм. 11.45 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Седьмой Джин» — телевизионно уран һайханай фильм. 13.15 — «Эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө». 13.30 — «Бидэнэр БАМ-ые баринабди». СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, ГлавБАМ-ай барилгын начальник, КПСС-эй XXV съездын делегат В. К. Мохортов дамжуулга хэхэ. 14.00 — «Одна копейка — три миллиарда». Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.10 — Украиныы ССР-эй искусствын мастернуудай концерт. 15.30 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — Хүгжэмтэ антракт. 16.15 — «Таинственный остров капитана Немо» (5-дахи ба 6-дахи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — Россин Федерациин гүрэнэй духовой ор... наадаха. 19.00 — «Бид... БАМ-ые баринабди». СО... эн транспортна бари... министрэй орлогшо, Гл... БАМ-ай барилгын нача... ник, КПСС-эй XXV съезд... делегат В. К. Мохор... дамжуулга хэхэ.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «... дэг» гэжэ телевизионно ... нал (буряадаар). 20.00 Телевизионно һонин. 20... — «Москвагай уран зур... шад — манай айлшад».

«Орбита». — 21.00 — ... нэ һонин. 21.15 — Заб... лалга. 21.25 — «Таинственн... остров капитана Немо» ... дахи ба 6-дахи сери). 23... — «Мүнөө сагай эрдэм ... на». 23.40 — «Днестрэй ... нууд» — фильм-кон... 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 19.30 — «О... копейка — три миллиар... Эрдэм дэлгэрүүлгын ф... 19.40 — Украиныы СС... искусствын мастерн... концерт.

Улаан-Үдэ. 21.00 ... «Улаан-Үдэ хотын прог... ма».

СУББОТО, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.15 — Ү... бүүдэй фильм. «Малень... беглец» уран һайха... фильм. 12.00 — Шэнэ ... нин. 12.10 — «Приклю... Незнайки и его друзей», ... левизионно мультфи... «Незнайка встречается ... друзьями» (9-дэхи сери) ... «Возвращение» (10-дахи ... ри). 12.45 — «Үгл... почто». 13.15 — Һайн ... нартай эд бараа ехээр б... гаргаха». 13.45 — «Элүүр ... хэ байлга». Эрдэм ... рүүлгын программа. ... — Концерт-серенада. 14... — «Два образа жизни»: ... баримтанууд». 15.10 — И... Тургенев. «Нахлебник» ... фильм-зүжэг. 16.00 — ... һарлалга. 16.10 — ... хлебник» — фильм-зүж... үргэлжэлэл. 17.10 — ... оной дуун». 17.30 — «... зураашад тухай рассказ... 1-дэхи дамжуулга. 18.00 — ... «Время». 18.30 — «Ам... байдал хүсэнэбди шам... ропо» — телевизионно ... римтата фильм. 19.30 ... «Это вы можете». ... ухаалан зохёогшодой ... курс. 20.30 — Х... жэмтэ абонемент. ... романс. 21.00 — Шэнэ ... нин. 21.15 — Забһарла... 21.25 — «Очевидное-не... роятное». 22.25 — М. Г... кийн нэрэмжэтэ киносту... «Ералаш» гэжэ уран һай... най шог зугаата ки... налай хуудаһануудһаа. 23... — Воронежой гүрэнэй ... арадай хоорой концерт. 24.0... — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 8

МҮНӨӨДЭР — БАРИЛГАШАДАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 10.40 — Үх... бүүдтэ зорюулагдана. «... няя мозаика».

«Орбита». 11.10 — М. Го... кийн нэрэмжэтэ киностуди... «Ералаш» гэжэ уран һайха... най шог зугаата киножур... налай хуудаһанһаа. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Муль... фильмнүүдэй программ... «Королевские зайцы». «Осе... ние приключения». 12.40 — Концерт. 13.00 — «Сове... скэ Союзда алба хэнэб». СССР-эй оборонын минист... рэй орлогшо, генерал-пол... ковник инженер А. В. Гел... вани дамжуулгада хабаад... саха. 14.00 — «Мүнөөдэр — барилгашадай үдэр». СССР-эй барилгын министр К. А. Караваев үгэ хэлэхэ. 14.15 — Барилгашадта зорюула... даһан концерт. 15.15 — Уласхоорондын һонин. 15.45 — «Черновцы» — телеви... зионно баримтата филь... 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — «Бидэнэр хатарна, ду... ланабди». 16.30 — «Кино... гоор аяншалагшадай клуб». 17.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 18.00 — «Время». 18.30 — «Приёмыш», «Приключения в Африке». США гэһэн цикл... һээ уран һайханай филь... 19.20 — «Как рыба в воде» — телевизионно баримтата фильм. 19.35 — Хүгжэмтэ антракт. 19.40 — Советскэ Союз тухай харийн айлш... дай һанамжа. 20.00 — «Хү... дөөгэй час». 21.00 — Шэ... нэ һонин. 21.15 — Забһар... лалга. 21.25 — «В буднях великих строек». Барилга... шадай үдэртэ зорюулагдаһан кинопрограмма. 22.05 — «Бе... нефис». 24.00 — «Время».

ХОНГЁО ГОРНЫН ДОХЁО...

Горнын дорюун абяан үглөөнэй аалин байдал һэрюулжэ, уданшьегүй үхибүүдэй шаг шууяан соностобо. Ара модон соо байрлаһан «Рассвет» лагерьта хоёрдохи сезондо амарһан 475 пионернүүд гэр гэртээ тараханъ. Хахасалгын баяр ёһололой линейкын болохын урда үхибүүд тухашаруу янзатай, хойшо урагшаа гүйлдэнэ. Олонхидынь байрынгаа газаахи, досоохиинь сэбэрлэнэ, тооһо шоройень арилгана. Тинхэ зуураа лагерьта амарһан, эндэхи байдалда дадашаһан тухайгаа хөөрэлдэнэ.

— Агаар сэбэр, уһан дүтүүр урдаха, наран шангаар шараха. ондоо юун хэрэгтэйб даа. Хүүтэдэймнай бэе гамир бүхэжэжэ, нюур шарайнь хүрин улаан боложо хүдэржэнхэй, зориг хүсэеэ нэмэнхэй амаралтаһаа бусаханъ. — гэжэ лагериин хүмүүжүүлэгшэд һанамжаяа хэлэнэ.

Нээрээшье, хүүгэдэй ёһотойгоор амаржа, бэе тамираа хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд олоор баригданхай. Таарууу зохид бассейн, стадион лагериие шэмэглэнэ. Мүнөө сезондо эмхидхэгдэһэн спортивна хэмжээ ябуулганууд Монреальда үнгэргэгдэжэ байһан Олимпиин наадануудта зорюулагдаа. Ахамад физрук А. П. Мизулин тус наадануудай түүхэтэй үхибүүдые танилсуулжа, совет спортсменүүдэй туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэлдөө үнгэргөө.

Июлиин 17-до лагерьта Олимпиин бага наадануyд эмхидхэгдээ. Эхиндэнь эдир спортсменүүд гимнастическа упражненинүүдые уян нугархайгаар гүйсэдхэһэн. Удаань урилдаагаар, утые, үндэрые харайлгаар, бусадшье зүйлнүүдээр мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Мүн лэ ГТО-гой нормо тушааха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдажа, гансал хоёрдохи сезондо 98 пионер энэ нормо тушааһан тухай үнэмшэлгэ абаа.

Уран һайханай, хатар наадaнай талаар хүдэлмэрилдэг кружогуудай гэшүүд студентка Ира Пантелеевагай хүтэлбэри доро концерт бэлдэжэ, аймагай түб шадархи зарим һууринуудта айлшалһан байна. М. Клаус, О. Горячева, Д. Рогалева, М. Глушкова гэгшэдэй дуулаһан дуунууд, уран гоёор хэлэһэн шүлэгүүд харагшадта илангаяа һайшаагдаа.

Эндэхи отряд бүхэн герой пионернүүдэй намтар шудалжа, гаргаһан габьяа, баатаршалгатайнь танилсаһан, бүхы хэрэгүүдтээ тэдэнтэй адли байхаяа оролдодог, тэмсэдэг байна. Сезоной дүүрэхэ багта дружинын 13 отрядай хүдэлмэриин дүн гаргахадаа, эрхимүүдынь тэмдэглэгдээ. Эндэ 5-дахи, 9-дэхи, 6-дахи отрядууд оролсоно. 5-дахи отрядай хүмүүжүүлэгшэ О. Г. Ближина ехэл энэрхыгээр иигэжэ дуулгаба: «Манай пионернүүд журам һайтай, ажалда дуратай байхаһаа гадна, хоорондоо тон эбтэй юм. Тиимэһээл бидэ илалта туйлаабди». Эдэбхитэй, шударгышуулай дунда Наташа Панина, Света Максимова, Марина Злыгостева ба бусадшье олон бии.

Үдэ багта эдиршүүл нэгэ шугамаар жэгдэрэн, алхамаа жэгдэлэн, лагерьтаяа хахасаа. Тэдэнэй улаан галстугууд һалхинда бадаржа байһан ошохонууд мэтэ намилзан харагдана.

«Илалтын түлөө тэмсэлдэ даданхайшуул
Энээхэн дууемнай дэмжэлсэн дуулалдыт!»

гэһэн дуун холуур зэдэлэн тараа һэн.

Г. БАЗАРЖАПОВА.
Загарайн аймаг.

ҮНГЫН СЭСЭГҮҮД

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой мантан томо цехүүдэй хоорондуур нэмжыһэн сэсэрлигүүд зунай сагта ямар гоёор харагдадаг бэ. Дундуурнь ябахада үнгэ бүриин сэсэгүүдэй хангалтама үнэр хамар сорьёхо. Эдэ бүгэдэ нюдэнэй шэмэг болохо сэсэгүүдые тус заводой мэдэлэй ажахын садовод Т. Сысоева таридаг юм. Байгша ондо энэ нүхэрнай теплицэ соо 200.000 сэсэгэй рассада тарижа, заводой сэсэрлигтэ үгэһэл байна.

Дурсагдагша заводой ажахыда гансашье сэсэг таригдадаг бэшэ, мүн огородой амтатай эдеэн баһал таригдана. Байгша ондо тус ажахын теплицын хүдэлмэришэд заводойнгоо столоводо 630 килограмм ногоон мангир, 3 тонно 60 килограмм үгэрсэ хуряажа үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сысоева Вяткина хоёр теплицэ соогоо.

В. МУЛЛЕР.

СССР-эй СУГЛУУЛАГДАМАЛ КОМАНДЫН БҮРИДЭЛДЭ

Польшын Арадай Республикын залуушуулай суглуулагдамал командатай манай оронoй залуу спортсменүүд мүрысөө үнгэргэхэнь. Хүнгэн атлетикээр болохо энэ мүрысөөн байгша оной августын 6—9-нэй үдэрнүүдтэ «Хаин барисаан» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэхэ юм. Совет оронoй залуушуулай командын бүридэлдэ Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэ Павел Яковлев абтаһан байна.

СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командые дунда зайда бэлдэхэ тренерээр Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэ В. Д. Демин баталагдаһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ тренер Демин Подольск хотодо спортсменүүдые харюусалгатай наадaнда бэлдэжэ, һорижо байнхай.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студент Павел Яковлев хүнгэн атлетикын мүрысөөндэ хабаадалсажа эхилһээр дүрбэдэхи жэлээ ябана. Тэрэ 1500 метрэй урилдаа шэлэнхэй, хүнгэн атлетикын бэрхэшээлтэ замаар урагшаа шууд дабшажа ябана.

Олимпиин наадaнай эхилхэһээ хэдэн хоног урид Эстониин Таллин хотын «Динамо» стадион дээрэ СССР-эй суглуулагдамал командын атледүүд США-гай спортсменүүдтэй уласхоорондын мүрысөө үнгэргэһэн юм. Мүрысөөндэ СССР-эй, США-гай залуушуулай командaнууд хабаадалсаһан байгаа.

Хоёр ехэ оронoй спортсменүүдэй хоорондо үнгэргэгдэдэг болоһон мүрысөөн хододоо олоной анхарал татадаг байгаа, татаһааршье. Тиимэһээ СССР-эй суглуулагдамал командын хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөнэй эхил хэһээ урид 170 спортсменүүдые суглуулжа, һуралсал-һорилгын бэлэдхэл үнгэргэһэн юм. Удаань үшөө хоёр удаа мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, 68 спортсмен суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһан байгаа. Тэрэ тоодо манай Павел Яковлев СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын гэшүүн болоһон байна.

— 1500 метрэй урилдаанда Совет оронoй хоёр спортсмен уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаха байһан. Тиэд энэ зайда урилдамаар долоон спортсмен сугларaа. Энэ ушарһаа эдэнэрэй дунда 1200 метрэй зайда урилдаан үнгэргэгдэһэн юм. Эндэ манай Яковлев эрхимлэгшэһээ оройдхоноо 0,3 секундаар хожомдожо, хоёрдохи һуури эзэлээ һэн, — гэжэ СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын начальник байһан, Буряадай АССР-эй «Трудовые резервы» бүлгэмэй тренер Б. Мироманов хөөрэнэ.

1500 метрэй урилдаанда Павел Яковлев абаһаар түрүүлжэ ябатараа, хоёр лэ спортсмендэ хүсэгдэжэ, гурбадахи һуури эзэлээ гэхэ гү, али зайгаа 3 минута 48,1 секунда соо гаталаа. Түрүү һуури эзэлһэн СССР-эй суглуулагдамал командын нүгөөдэ гэшүүн Николай Киров зайгаа 3 минута 46,2 секунда соо гаталһан байгаа. Павел энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа уласхоорондын хоёрдохи уулзалгаяа үнгэргөө гээшэ. Хоёрдохи, дүрбэдэхи һууринуудые США-гай түлөөлэгшэд эзэлдэг байгаа. Февраль һарада Ленинград хотодо ГДР-эй спортсменүүдтэй үнгэргэгдэһэн урилдаанда 1500 метрэй зайда Павел Яковлев мүн лэ хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Байгша оной апрель һарада «Правда» газетын шанда хүртэхын түлөө Баку хотодо үнгэргэгдэһэн Бүхэсоюзна урилдаанда Яковлев СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргээ һэн. Тиихэдээ Николай Кировһээ 6 секундаар урид фиништэ ерэһэн байна.

Һаяар Польшын Арадай Республикада эхилхэ уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаха нютагайнгаа хүбүүндэ амжалта туйлажа ерэхыень хүсэхэ дуран хүрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ, түрүү үүсхэлдэ — үргэн харгы» — түрүү бэшэг. «Республикымнай ажалай үдэр» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Гүрэнэй комиссиин һүүлээр хүдэлмэришэнэй шалгалта» — Р. Макальская, В. Озеровой статья. «Тариалан залуушуулые хүлеэнэ» — Т. Волынцевагай статья. Орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ном-пропагандист» — С. Тараскинай статья. АПН-эй материал. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Пионерскэ зун. «Монреаль-76». Телевидениин долоон хоногой программа.

ААДАР, БОРОО ЗАМХАНАГҮЙ

Байгша оной июль һарын гурбадахи арбан хоногтэ республикын аймаг бүхэндэ бүрхэг, хура бороо элбэгтэн байба. Тиин үдэр бүри хура бороо, аадар ороһон байгаа.

Үнгэрһэн энэ үе соо Түнхэнэй, Захааминай, Яруунын, Хяагтын аймагуудта 30—40, бусад аймагуудта 15—20 миллиметр хүрэтэр шииг нойтон ороһон байба. Үдэртөө 23—28, һүниндөө 8—13 градус хүрэтэр дулаан байгаа. Республикын хойто аймагуудта июлиин 26-да хойто зүгһөө агаарай хүйтэн амисхал ерэжэ, һүниндөө 0—2 градус дулаан, зарим нютагуудта хюруу унаһан байна.

Ороһон хура бороо сабшалан, тариалангай ургасада һайн нүлөө үзүүлээ. Мүнөө шэнинсэ хоолосолжо эхилээ гэхэ гү. али 9—11 хоолостой, 60—70 сантиметр үндэр болоо. Республикын олонхи аймагуудай тариан һайн. Огородой эдеэн. илангаяа хартаабха һайнаар ургаа. Мүнөө хартаабха сэсэглэжэ, эдеэшэжэ захалба.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын ажахынуудта үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Ногооной үндэрынь 40—60, хуурай газарайхи 20—40 сантиметр болонхой.

Хура бороогой ехээр ороһонһоо боложо, Сэлэнгэ мүрэнэй, Сүхэ, Хёлго, Зэдэ голой уһан хэдэн хоногой туршада нэмэһэн юм. Мүнөө Сэлэнгэ мүрэнэй уһан Улаан-Үдэ шадар 200 сантиметр болобо. Һаяар Сэлэнгын уһан үдэр бури 15—20 сантиметрээр һуужа эхилхээр хараалагдана.

Суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нютагуудта хура бороо, аадар орохоор хүлеэгдэнэ. Баруун-хойто зүгһөө секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 8—13, үдэртөө 20—25 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, телефоны: секретариат—2-66-70, общественная приемная—2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03650. Заказ № 00667.